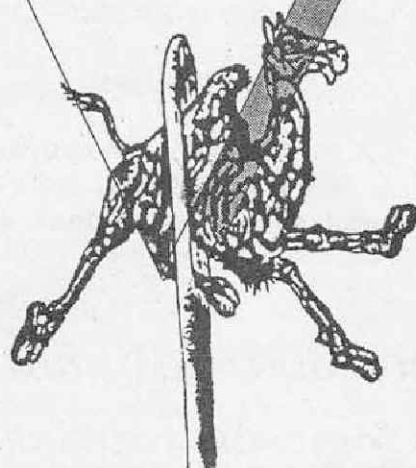

Tű

1996. április
VII. évfolyam 6. szám

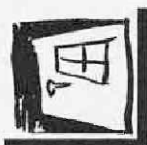
Kiadja: JGYTF
Hallgatói Önkormányzat

HÁZUNK TÁJA: FOTÓRÉMLEGÉNY

Hogyan készül a Tű?

A HÖK hírei

Áprilisban két küldöttgyűlés lesz. Az egyik 22-én, a másik **29-én**. Ez a **tisztújító küldöttgyűlés**.

Napirendi pontjai:

1. A HÖK-elnök beszámolója
2. A pénzügyi referens beszámolója
3. A Tű főiskolai magazin főszerkesztőjének megválasztása

4. A HÖK-elnök megválasztása

5. A pénzügyi, a tanulmányi, a pályázati és a kulturális referens megválasztása

6. Egyéb bejelentések

A küldöttgyűlések nyilvánosak. Ha kérdésed, észrevételed van, érdekelnek a beszámolók, gyere el!

Helyesbítés

Előző számunkban sajnós tévesen jelent meg a Dr. Szemerédi Orvosi Kft háziorvosi rendelésének időpontja. Az ott közöltekkel ellentétben keddi napokon nincs rendelés, csak sürgősségi ellátás, ezt Dr. Jeszenszky Pál végzi.

A helyes rendelési idők tehát:
Hétfő, Szerda, Csütörtök, Péntek
de. 9.00 – 11.00
du. 16.30 – 18.00

Kedd: csak sürgősségi ellátás.
Az érintettektől elnézést kérünk.

A májusi ösztöndíjakat a HÖK május 7-ig fogja átutalni a számlákra.

A májusi tandíjak befizetési határideje: május 15.

**Május 15-én
egynapos
JGYTF-buli lesz.**

Tutibomba, tutijó,
de többet
még nem tudunk.
*Keressétek a plakátokat,
és érdeklődjétek
a Hallgatói Irodán!*

**Május 4-én
a HÖK szervezésében
a IV. évfolyamos
hallgatóknak
búcsúbuli lesz**

a Reghős Bendegúz
Szabadidőközpontban.
*Érdeklődni lehet
a Hallgatói Irodán.*

Tanári noteszlapok

Személyes történelem. Ami a könyvekből, hivatalos iratokból kimarad – holott érdekes, és többet elárul arról, ami valóban történt, mint a jegyzőkönyvek.

Új sorozatunk a főiskola történetét erről az oldalról közeli meg. Tanári visszaemlékezéseket olvashattok itt a „rég-múlt időkről, s a régmúlt időkben” a főiskoláról.

Békési Imre
Boldogult tanársegéd koromban

Velem minden komoly dolog tanársegéd koromban esett meg. Nem hiszik? Itt van három csokor emlék a hatvanas évekből...

Politika

Tagkönyv 1.

Levelező hallgatót vizsgáztatok. Az a fajta, aki a télikabát szót két tével írja, mert múlt idő. Írom be az indexébe s mondom is hangosan: „Elégtelen”. Felordít: „Mit képzelsz?” Nyúl a belső zsebébe, s kicsapja előlem az asztalra piros könyvecskéjét, mint ultipartiban a piros ászt. „Én párttag vagyok!” „Az más” – mondom én -, „akkor elégséges”. Soha olyan távol nem álltam pártunktól, mint akkor.

Mesélem az esetet tanársegéd kollégámnak, aki egyúttal alapszervezeti párttitkár. „Tagkönyvekkel aligha építjük fel a szocializmust” – fűzöm hozzá a történethez. Piros lesz a feje, mint a szóban forgó tárgy. Egy hét múlva hozzá megy vizsgázni az emlegetett levelező hallgató. Ekkor már tavaszi kabát van rajta, vizsgajegye is elismerőbb. „Elégséges” – mondja neki a kollégám mint vizsgáztató. „Elégséges?” – hördül fel a vizsgázó. Már nyúl is a belső zsebébe, s az ismert mozdulattal kicsapja az asztalra a tagkönyvét. „Elégtelen” – helyesbíti előző jegyét a vizsgázta-

tóból előcsalt alapszervezeti párttitkár, s ő is kicsapja tagkönyvét a másiké mellé az asztalra. Ha ebben a pillanatban hívnak, felvételemet kérem a pártba.

Bunkócska

Csaknem minden este együtt beszélget, iszogat, énekelget négy-öt tanársegéd az egyik házigazda-hajlamú tanszékvezető szobájában. Éjfél s a mozgalmi dalok felé jár az idő, az Országúton hosszú a jegenyesor után a Bunkócska (Hej, te bunkócska, te drága) következik. Két felfűtöttebb, szólista hajlamú úr túl akarja énekelni egymást. Egyikük „feszes indulóritmusát a másik nagy ívű, romantikus áriázással lassítaná. „A Bunkócskát így kell hitelesen énekelni, ahogy én!” – vált át prózára az egyik. A másik azonban tovább áriázik, csak karjának egy közérthető mozdulatával juttatja kifejezésre esztétikai ellenvéleményét. Tíz perc múlva kevéssé egymás után távoznak. Másnap reggeli előadásán a romantikus Bunkócska jókora napszemüvegével vonja magára hallgatósága érdeklődését, meg a lila monoklival, amely hivalkodóan még a napszemüveg alól is elősötétlik. „Győzött a munkásmozgalom” – adják közre véleményüket az ügyben tájékozott hallgatók.

Tagkönyv 2.

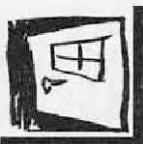
„Tudnál-e fogadni délután háromkor?” – hallok a telefonban egyik idősebb kollégám hangját. Tanárom volt, jó emlékeim fűznek hozzá, néha együtt sörözzünk a Sárkányban, azaz hogy ő bort iszik ilyenkor. Ezt a kifejezést, hogy „Tudnál-e fogadni?! egymás között magunktól aligha használnánk.

Jön a megbeszélte időben, rögtön a tárgyra tér. „A pártbizottság küldött” – mondja szokatlan komolysággal. „Kaptunk egy helyet, s rád gondoltunk. Kérhetnéd a felvételedet” – fűzte még hozzá, hogy fogjam fel végre, miről is van szó. „Nagy megtiszteltetés” – szó-laltam meg végül, mert a levelező hallgató múltkori érvelése idéződött fel bennem a maga ambivalens végkifejletével. „És te mit válaszolnál az én helyzetemben?” – próbálkoztam valami épkezláb ötlettel. „A te helyedben bizonytalan volnék. A magam helyében viszont biztosan mondom, hogy kilépnék, ha lehetne” – mondta a pártbizottság hivatalos küldötte. Több szó nem esett köztünk a témáról. Átmentünk a Sárkányba sörözni, azazhogy ő két deci fehérét kért, mint mindig.

Szép lányok

Márta

„És ott ne szép lány akarjon lenni!” – mondtam Mártának az Országos Tudományos Diákköri Konferencia döntője előtt. Nem vitatkozott. Még én is alig ismertem rá, amikor dolgozatával a kezében kilépett a zsűri elé. Haja leszorítva, smink egy szemernyi sem, fehér blúz, sötét szoknya. Talán még szemüveget is kerített valakitől. Egy apácánövendék Sophia Loren lett volna hozzá képest. Aztán kiemelt

első díjat nyert valami koszorúval ékítve.

„Meg volt velem elégedve, tanár úr?” – kérdezte az eredményhirdetés után. „Így már igen” – mondtam neki. A zsűritől – hisz férfiak ültek benne – az eredeti szép lány fazonjában Márta közepes dolgozattal is kiemelt első díjat kapott volna.

Teri

A Kazinczy-döntő akkor még a Díszteremben zajlott nagy számú közönség előtt. A zsűriben diszkrétan unatkozó néhány tanársegéd felkapta a fejét, amikor eléjük a dobogóra Teri penderült ki. Magas, csinos lány. Tenyérszoknyájában szemernyi irigység sem kapott teret. Szövegolvasásában az újság helyett ujságot, a színház helyett színházat ejtett. A zsűri elnöke – lány korában sem karcsú idősebb tanárnő – némileg sokallja a Teri produkciójára összezszeadott pontokat. „Úgy látom, a kolléga urak összhangot találtak a magánhangzók időtartama és a szoknya mérete között.”

Zsuzsa

Szakedolgozatának anyaga kétezer rövid újsághír volt, ezekben kellett kompozicionális összefüggéseket feltárnia. „Tanár úr” – mondta, amikor benyújtotta az elkészült értekezést –, „ez a munka felért egy kiadós penitenciával. Sőt, előre is vagyok.” Nem túlzott, de nem is jöhetett neki fölöslegesen a megelőlegezett penitencia: Zsuzsi nagyon szép lány volt.

Akkor még volt rend

Akit már nem lehetett megijeszteni

Mondattani szeminárium. Éva ott ül az első padban közvetlenül előttem. Látom, mennyire elképed, amint a neki szánt elemzést elolvassa a papírról.

„Alaposan magára ijesztettem, ugye, Éva” – szólok hozzá hal-kan, hogy visszatérjen belé az élet. „Rám ijeszteni?” – ismétli meg, s átfut egy mosoly a tekintetén, ahogy feltekint rám. „Engem már nem lehet megijeszteni, tanár úr.”

És akit még meg lehetett ijeszteni

„Te vagy az a Békési, ugye?” – állít meg a folyosón a személyzeti vezető. „Van itt számodra egy levél a főigazgató úrtól. „Kinyitom a borítékot, nem kell sokáig silabizálnom, a szöveg közepéből csupa nagy betűvel kiált ki egy szó: MEGROVÁS, aztán, hogy miért.”

Igaz, ami igaz: Egyik hallgató-nőnek a vizsgaidőszak végén jelesre javítottam át a jót, amit négy héttel korábban írtam be az indexébe. Átlaga ezzel jeles lett. Ő több ösztöndíjra számított, amit persze nem kapott meg. Én – bár nem számítottam rá – megrovást.

Alig telik el néhány hét, hívat a főigazgató. „A te csoportodnak volt tegnap szakestje a Búbos-ban?” „Igen. Az enyéme.” „Te is ott voltál?” „Természetesen.” „Ordítoztatok, az utcán hajkurásztátok a lányokat, odahánytatok az étterem ajtajába.” „Velem együtt tizenöt tanár volt jelen: Vajda Laci bácsi, Geréb tanár úr, Nagy Pista tanár úr... Nem hajkurásztunk, nem hanytunk sehova. Hát igen: énekel-tünk. Ezt mások akár ordítozás-nak is hallhatták.”

„Elég volt! Ha még egyszer hallok rólad, repülsz a főiskoláról.”

Epilógus

Még ma is itt vagyok.

Éva, Éva? Látod, engem – szerencsére (?) – még meg lehetett ijeszteni.

Tűsarok

Téma az utcán hever

Naná, hogy mellédobja. Tömegvonzás. Logikus. Vég-eredményben több van a kuka mellett mint benne. Akkor pont ez az elkényeztetett, túl-táplált tarhonyafejű gyerek nem fog szemetelni.

Hiszen a drágára rászólt az édes anyukája, hogy:

– Bercike, dobd már el azt a csokoládés papírt tiszta kosz lesz!

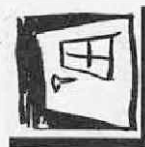
Bercike persze jó fiú és rögtön gyakorlott hajító mozdulattal útjára engedi az összszegyűrt papírgalacsint. Ne adj isten, hogy lépjen párat a két méterre tartózkodó szemetesládáig.

Anyuka pedig elégedetten nyugtázza, igen Bercike szófogadó, aranyos gyerek és az imént még a szájában fityegő cigarettacsikket anyag mozdulattal kiengedi ujjai közül. Végül is mi sem természetesebb, hogy egy gyerekekkel teli játszótéren a kuka illetve a homokozó körül (A kuka mellett van a homokozó) kb. 3 méter sugarú körben halmozódik a hulladék.

Hogy elégtétel vagy sem, mindenesetre jól röhögtem mikor Bercike öt perc múlva egy marék csikket fogyasztott el. Anyuka felől sikoly, majd pofon, kettő, Bercike üvölt, a többi anyuka pedig rémülten vonszolta ki a többi édest a homokozóból.

Azt nem tudom, hogy Bercike számára milyen tanulsággal járt az eset, de azt még hallottam, mikor az anyukája ígéretet tett, hogy többé ide se jönnek mert itt: sok a SZEMÉT!

Vöcic

Tanszéki Tűkörkép

TÖRTÉNETTUDOMÁNYI TANSZÉK

A tanszék 3 pályázatot nyújtott be a Nemzeti Kulturális Alaphoz, TDK szervezésének, „A XX. sz. magyar történelmének új forrásai” című előadássorozatnak, valamint egy 2 féléves néprajzi előadássorozatnak a támogatásához.

Áprilisban jelenik meg a tavaly megrendezett Honfoglalási Emléknepok című konferencia előadásainak anyaga a Belvedere Kiskönyvtár sorozatban.

IRODALOM TANSZÉK

Április 19-től 26-ig a Magyar Irodalom Tanszék vendége lesz Jacqueline Lévi-Valensi professzorasszony a Verne Gyula Picardiai Egyetem Bölcsészettudományi karának dékánja. A professzorasszony a főiskolai oktatók és hallgatók számára két előadást tart: Camus és Elia Wiesel regényeiről.

A tanszék közös tudományos kutatási programba kapcsolódott be az ELTE Irodalomtudományi Intézetével. A kutatás témája a Nyugat.

A tanszék oktatói a Dugonics Társaság aktív tagjai. Dr. Gyémánt Ivánné a társaság művészeti szaktitkára. Március 26-án volt a legutóbbi ülésük, amelyen a tanszék részéről két előadást tartottak, nevezetesen: Dr. Madácsy Piroska: Zolnai Béla és Szeged, valamint Dr. Gyémánt Ivánné: Művelődéspolitikai az '50-es években a Szegedi Nemzeti Színház műsorpolitikájának tükrében címmel.

Dr. Máté Zsuzsa a JGYTF Magyar Irodalom Tanszékének tanárnője február végén kandidátusi fokozatot ért el.

SZÁMÍTÁSTECHNIKA TANSZÉK

1996. március 21-én csütörtökön rendezték a főiskolák közötti számítástechnika versennyel kapcsolatos házi verseny fordulóját.

TÁRSADALOMELMÉLETI TANSZÉK

Szegeden 2 évtizede működik filozófus oktatókból, kutatókból, egyetemi, főiskolai tanárokból álló csoport: a Szegedi Lukács Kör. Elnöke: Dr. Szabó Tibor a Társadalomelméleti Tanszék vezetője. A JGYTF-nek ebben a körben jelenleg 3 tagja van. A kör március 20-án Lukács felolvasó

szimpóziumot tartott, a főiskola Tanácstermében. Három előadás hangzott el: Dr. Máté Zsuzsa (JGYTF, Magyar Irodalom Tanszék): A modern katarzisélméletek és a lukácsi felfogás struktúrájáról; Dr. Szécsi Gábor (JGYTF, Társadalomelméleti Tanszék óraadója): Ontológia, realizmus és instrumentalizmus (Lukács neopozitivizmus – kritikájának margójára); Dr. Karikó Sándor (JGYTF, Társadalomelméleti Tanszék): Lukács viszonya Marxhoz.

Főiskolai, egyetemi hallgatók is részt vettek a szimpóziumon és aktívan bekapcsolódtak a vitába.

Ez a három munka műhelydolgozat. A dolgozatokat közösen vitatták meg, a munkát folytatják és tervezik egy kötet megjelentetését is.

A tanszék gondozza a Tertum datur Alapítványt. A alapítvány feladata, hogy az egyetemi, főiskolai hallgatók filozófiai és társadalomelméleti munkáját segítse, serkentse pályadíjakkal. Két évenként hirdetnek pályázatot. A legközelebbi beadási határidő novemberre várható. A Tű és a Szegedi Egyetem később tájékoztatást ad a pályázatról.

KÉMIA TANSZÉK

Az angliai Leedsben az év második felében Reakciókinetikai Symposium lesz, melyen Dr. Seres László, a tanszék tanszékvezető tanára vesz részt. Olyan vizsgálati módszerről tart előadást, amely a nagy kénhidrogén gyökök termokémiai sajátosságait tudja meghatározni.

Dr. Marsi István június 16. és 21. között Olaszországban, Bardolindoban részt vesz egy konferencián, ahol bemutatja a szerves szabad gyökökről készített posztert és az ezen a téren végzett számításokat ismerteti.

Dr. Kóbor Jenő nyugalmazott főiskolai tanár a Professzor emeritus kitüntető címet kapta.

PSZICHOLÓGIA TANSZÉK

A hódmezővásárhelyi Erzsébet Kórház Rendelőintézet Pszichiatriai Gondozó és a Telefonos Lelkiségi-szolgálat – Hódmezővásárhely KRIZIS-DEPRESSIO-SUICIDIUM című tudományos ülést rendezett 1996. március 22-én pénteken Hódmezővásárhelyen a Városházán. Az ülésen Dr.

Balogh Tibor, a JGYTF Pszichológiai Tanszékének tanára a Kollektív képzet értelmezése Durkheimnél címmel előadást tartott.

1996 szeptemberétől Dr. Sajbély Mihály, a JATE Klasszikus Magyar Irodalom Tanszékének tanszékvezetője és Dr. Balogh Tibor, a JGYTF Pszichológia Tanszékének tanára speciálkollégiumot fog indítani Csáth Géza és kora munkásságáról és annak irodalmi-lélektani jelentőségéről egyetemi és főiskolai hallgatók számára.

MAGYAR NYELVÉSZETI TANSZÉK

1996. április 11-én 14.00-kor az MTA Szegedi Bizottságának Székházában kerül sor Dr. Sándor Klára főiskolai adjunktus a Bolognai Rovásemlék című kandidátusi értekezésének nyilvános vitájára.

1996. április 12-13-14-én kerül sor Csíkszeredán az Anyanyelvápolók Erdélyi Szövetségének nyelvművelő napjaira. A rendezvényen a Magyar Nyelvészeti Tanszék Dr. Nagy János főiskolai tanár képviseli. Előadásának címe: Nyelvművelés és kreativitás.

Megjelent a Gyulai Erkel Ferenc Gimnázium kiadásában az Implom József helyesírási verseny 1994-95. évi anyaga. Címe: Anyanyelvi nevelés és helyesírás. A könyv közli többek között Békési Imre, Benkes Zsuzsa, N. Császi Ildikó, Deme László, A. Jászó Anna, Cs. Nagy Lajos, Péntek János, Petőfi S. János, Seregy Lajos, Szathmáry István tanulmányát. A kötet szerkesztője: Dr. Nagy János főiskolai tanár.

AZ UNOKÁK LEBORULTAK...HA NEM IS SOKAN

„Hagyományosan” kevés, mintegy 50 főnyi érdeklődő gyűlt össze a szereplőkkel együtt március 14-én, délután 2 órakor a JGYTF Dísztermében. Az 1848-as magyar forradalom és szabadságharc kitörésének 148. évfordulójára rendezett megemlékezést nemzeti énekünk, Kölcsey Ferenc Himnusza nyitotta meg. Ezután Lázár Edit, a Magyar Irodalom Tanszék színpadának tagja szavalta el Petőfi Sándor: Forradalom című költeményét, majd egy újabb Petőfi-vers, az 1848 hangzott el Papp Attila tolmácsolásában.

A szavalatok után dr. Marjanucz László történész (JATE, JGYTF) tartott negyedórás beszédet, amelyben történelmi események puszta felsorolása helyett 1848 szellemiségének ma is érvényes aspektusait vonultatta fel. Előadásának gerincét a forradalomnak a polgárosodás dinamizálódására gyakorolt hatása képezte. A 148 évvel ezelőtti eseményeket értékelve elmondta, hogy a polgárosodás, az egyenjogú polgárok, honlakosok nemzeti-polgári közösségé válásának igénye a forradalom egyik legnagyobb szellemi tőkéje. Kossuth, Széchenyi, Wesselényi, Petőfi és Kölcsey szavaival idézte fel az intést, hogy csak a belső gyűlölködés felszámolása szolgálhatja a haza ügyét. Nemzet és haladás nem létezhet egymás nélkül, a haza, a nemzet pedig nem más, mint polgárainak tökéletes boldogítása – zárta beszédét a JGYTF történész tanára.

Ezután Vass Erika szavalta el Petőfi Sándor: Márciusi ifjak című költemé-

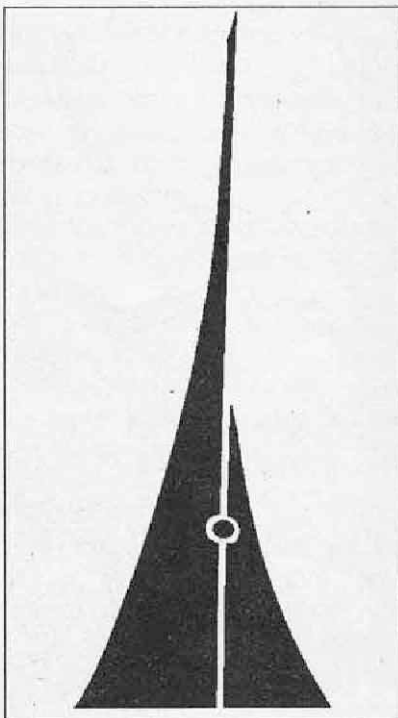
nyét. Az öntudattól feszülő forradalmi vers után a büszke, keserű lemondás érzését közvetítette '48 költőjének Európa csendes, újra csendes... című műve Papp Attila előadásában.

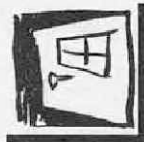
Az ünnepi megemlékezés „sztárvendégeként” a JGYTF I. számú Gyakorló Általános Iskolájának gyermekkorusa papírcsákókban, nemzetiszínű zászlókkal „feldíszítve” hegedű- és cintányérkísérettel felfegyverkezve adott kedves és szépen csengő dalműsort a terem szinte negyedérszig megtöltő egybegyűltekenk. A kórust Siposné Csendes Éva vezényelte.

A gyerekek tapssal kísért kimenetelése után Szilágyi Melinda, a főiskolai szavalóverseny első helyezettje mondta el Petőfi Sándor: A szabadsághoz című költeményét. A rendezvény záróakkordjaként Lázár Editől halhattuk A Tűz márciusa című verset, Ady Enre költeményét. A megemlékezést a Szózat zárta.

Érdeklődésekre Cseh Attila, a szervezési feladatokat ellátó Kulturális Titkárság vezetője sajnálatát fejezte ki, hogy a szervezőkön kívül tulajdonképpen senkit – több tanszékét beleértve – nem érdekel az 1848-as forradalom felsooktatási intézményhez méltó megünneplése.

Herczeg Zsolt

Egy évfolyamdolgozat margójára

1995. december 11., de.: Dr. Por-dány László tanszékvezető főiskolai tanár a Díszteremben megírta az első évfolyammal az angol fonetikabeszámolót, melynek eredménye (elvileg) összevont kollokviumi jegy az angol nyelvészettel.

du.: A tanár úr titkárnőjén keresztül ígéretet tesz arra, hogy a személyesen érdeklődőknek soron kívül javítja ki a dolgozatait.

1995. december 18., de.: Dr. Por-dány közli, hogy az eredmények január 15-én (!) megtekinthetők lesznek a tanszéki hirdetőtáblán, ill. megtudjuk, hogy az UV január 29-én lesz de. 10 órakor.

1996. január 15.: Még nincs eredmény (eltekintve attól a kb. 25-től, ami már ki van javítva; az évfolyam létszáma közel 160 fő)

1996. január 26. péntek: Egész heti eredménytelen telefonálgatás után azt a felvilágosítást kapom Vajtay Mariann tanszéki titkárnőtől, hogy az eredményem még mindig nincs meg, de valójában nem is érti, miért izgulok, hiszen hétfőn (29-én) úgyis megtudom, amikor hozom az indexem aláírásra. Mikor megpróbálom felhívni a figyelmét arra a nem elhanyagolható tényre, hogy nekem nem teljesen mindegy, hogy át kell-e tanulnom az egész hétvégét, kell-e lejönnöm Szegedre (pesti lévén), vagy csak leküldöm

az indexem valakivel, hogy ugyan irassa már be azt a jegyet (mivel a nyelvészet eredmények ekkor már rég publikusak voltak), tanácsstalanul leteszi a kagylót.

1996. január 29., de. 9.00 óra: Tömeg a tanszéken. Eredmények még mindig nincsenek, de jó hír, hogy a tanár úr lázasan javítja a még szűz dolgozatokat.

de. 9.30 perc: Némi ravaszsággal az aula nyilvános fülkéjéből felhívom a tanszéki titkárnőt. Mondom, hogy Pestről telefonálok, ha megtudná mondani az eredményem... V.M. türelmet kér, megnézi a lapomat. Egy percnyi várakozás után közli, hogy *nincs még kijavítva!* Kérdésemre, hogy most mit is tegyek, azt feleli, próbáljak meg beérni a Díszterembe 10.00 órára, arra az esetre, ha véletlenül nem sikerült volna a teszt. (Budapestről még jó esetben is legalább 2 óra az út)

De. 10.30 perc: Az UV előre megadott kezdési időpontja után fél órával!!! Végre értesülök a teljesítményemről (34% – tehát javítanom kell). Kétségbe esnék, de a tanár úr megnyugtat. Odaérek még, hiszen csak 11.00 órák kezdjük! Ettől ugyan nem leszek nyugodt, de most először komolyan elgondolkozom azon, vajon mi alapján választanak meg egy tanszékvezetőt...

/Név és cím a szerkesztőségben/

KI MENEDZSELI A KULTÚRÁT?

Segélykiáltásként hangzik már-már a fenti kérdés, amelyet ötödik esztendeje tesznek fel a szegedi Juhász Gyula Tanárképző Főiskola Közművelődési Tanszékének kulturális menedzser és média szakos hallgatói az általuk szervezett hagyományos Közművelődési Konferencián.

Az idei rendezvény a szegedi Százszorszép Gyermekházban /Kálvin tér 6./ kerül megrendezésre április 23-24-25-én.

A konferencia tematikája ezúttal is a tanszék szakirányú képzéseinek megfelelően áll össze blokkoktól független, előadásokkal kiegészítve.

A Közművelődési Tanszék média szakos hallgatói a rendezvény három napján kiadják a konferencia KMK című, 8 oldalas, ingyenes lapját naponta 100 példányban.

A konferencián fellépő előadók és tréningvezetők gárdája a hazai marketing-, ill. média-szakma, a művelődésszervezés, a filmforgalmazás és az informatika gyakorlati tapasztalatokkal rendelkező szaktekintélyeiből áll össze.

A szervezőbizottság minden érdeklődőt vár április 23-án, a rendezvény első napján 12 órakor a Százszorszép Gyermekházban.

Ki hitte volna?

Megkímélte dolgozóit a kocsmába járástól egy orosz vállalat vezetője. A távírócég igazgatója az elmaradt bérek jó részét jóféle palackozott borban adta ki a munkásoknak, így azoknak nem kell megtenniük a fáradságos utat az első talponállóig. A pénz hiánya egyébként sok más orosz vállalatot is sújt. Ők számtalan más, nem kevésbé trükkös megoldást találtak dolgozóik kifizetésére. Néhány példa: serpenyő, sütemény, sőt voltak olyanok, akik melltartókat kaptak munkájuk fejében.

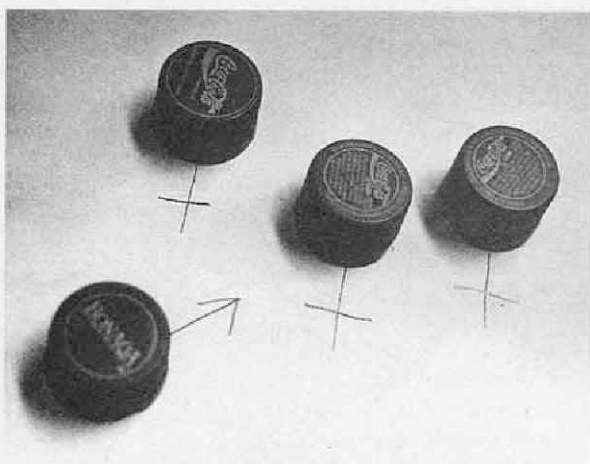
Az elhízás nem csak egészségünkre ártalmas. Ezt bizonyítja egy londoni börtönben megesett foglyszökés. A szokásos ellenőrző útjukra induló fegyőrök szeme elé egy nagy rés tárult a dutyifalon, amelyen keresztül három rab távozott angolosan. Negyedik társuk azonban szomorú mosollyal várhatta a smaszereket. Túl kövér lévén ugyanis egyszerűen nem fért ki a nagy sietségben vájt lyukon!

1996. április

Betekintő

FOTÓRÉMREGÉNY

1. Összeül a kupaktanács ...

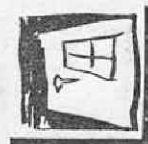
3. A „gép-park” őre veszi kézbe a dolgokat ...

2. Van egy kis munka a kéziratokkal ...

4. Végre a lényeg: folyik a szerkesztés!

HOGYAN KÉSZÜLT A TÚ?

5. A főszerkesztőnek semmi dolga ...

7. Népszerűségünk bizonyítéka:
Néha Sean Connery is benéz ...

6. Eljutottunk az olvasókhöz. Már kerestek minket!

A mosolyalbumból kimaradt néhány (nagyon sok) arc. A fotós, grafikus például. Állandó szerzőink és alkalmi munkatársaink nem férnének el egy A/3-nál kisebb csoportképen. Pedig nélkülük...

És a lényeg: mi azt valljuk, hogy az újság legfontosabb „szereplője” az olvasó. Ti, közel háromezren. Nektek, értéket, veletek.

Egy mindenkiért – mindenki egyért.

Üdvözlettel: a négy musketás

• Universitas Diákcentrum 1992-1996

Gatyába rázzák a lelkeket

Interjú Dr. Szenes Márta intézményvezetővel

Az embernek vannak néha menthetetlenül rossz napjai. Hei-tei.Hónapjai.Esetleg 4-5 éve, amelyet a felső/?/oktatásban tölt, elméjét csiszolván, hogy értelmiségi mellett értelmessé is váljon./Vagy maradjon?/Négy-öt vizsgabukta, pár szerencsétlen szerelmi kapcsolat, a hullámban támadó stressz és az állandóan tapasztalt információhiány azonban gyorsan a padlóra keni a lelkiileg talán eleve immunhiányos hallgatót. Persze, irigység a kivételnek. „Münchausen báró után szabadon” viszont kevesen tudják kihúzni önnön hajuknál fogva magukat a szá..., a szaporodó bajokból. Ekkor segítséget kérünk.Na, persze, ez utóbbi...ahogy azt Möricka elképzei.

A valóságról pedig Dr. Szenes Márta pszichológussal, a Komplex Mentálhigiénés Diákcentrum vezetőjével beszélgettem.

Tü: - Az Universitas Diákcentrum 3 éves fennállása önmagában is jó alkalom, hogy visszatekintsünk az intézmény múltjára. Mikor, honnan, hogyan indult a DC?

Szenes Márta: - Az 1990-es évekre mind szakmai, mind laikus körökben, az itthoni és külföldi tapasztalatokat ötvözve egyértelművé vált, hogy Szegeden mindenképpen szükség van egy olyan tanácsadással, egyéb programokkal működő központ felállítására, amely minden hallgató számára egyértelműen képes problémái esetén potenciális segítséget nyújtani.

Tü: - Léteztek korábban olyan intézmények, amelyek mintául szolgálhattak Önöknek?

Sz.M.: - Más egészségügyi intézmények, mint az ifjúsági ideggondozó, a pszichiátriai rendelés stb. igen értékes munkát végeztek-végeznek, ám az ő szerepük a gyógyítás. Azonban mint oly sok területen, így a lelki egészség biztonságának megőrzésénél is a megelőzés áll a legfontosabb helyen. Tehát egy merőben új, eddig nem létező, hagyományokkal nem rendelkező szolgáltatásrendszer létrehozására volt szükség, ahol a működés lényege a prevenció, és nem a gyógyítás.

Így jött létre a most már három éve működő Diákcentrum a József Attila Tudományegyetem és a Szent-Györgyi Albert Orvostudományi Egyetem szakembereinek és diákjainak összefogásával 1992. október 1-jén. A DC azonban - s ezt szeretném kiemelni - nem kizárólag egy oktatási intézményhez rendelt szolgáltatás. Központunk ugyan a JATE Petőfi sugárúti épületében, a posta mögött található, de a DC azért jött létre, hogy minden Universitas polgárt szolgáljon, mégpedig ingyenesen.

Tü: - Ennek tükrében mondhatjuk azt, hogy az Universitas más, keserves vajúddásban születtő területei számára példa lehet a DC, mint olyan szolgáltatás, amely nem csak papíron universe-tas szintű?

Sz.M.: A területek bármiféle értékelése nélkül, véleményem szerint az Universitas Diákcentrum - s ebben nagy szerepe van a kortárs segítőknek - valóban képes a tizenkétezernyi hallgatótságot szolgálni.

Tü: - Apropó 12.000. Ebből a szép nagy masszából kb. há-

nyan veszik igénybe az Önök szolgáltatásait?

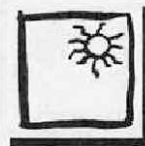
Sz.M.: Szám szerint ezt nehéz lenne meghatározni. Inkább úgy mondanám, hogy a lelki, életvezetési, tanulási, stb. problémákkal rendelkezőknek kb. 1/10-e jön el csupán hozzánk.

Tü: - Enged ez a tény következtetni?

Sz.M.: - Arra mindenesetre igen, hogy mai életformánknak nem vált részévé a segítségkérés, ha a lelki egészségről van szó. Az emberek, ha nem is örülnek, de általában gyenge embernek, vesztesnek tartják a pszichológushoz, pszichiáterhez fordulót. Azt, aki fájós lábával, beteg szívével megy orvoshoz, nem ítélik el. Azt azonban, hogy ahogyan a test, úgy a lélek is megbetegedhet, általában kevesen fogadják el nyíltan. Természetesen a hozzánk forduló általában nem „defektus” pszichikumú emberek, ők klinikai kezelést igényelnek. A hozzánk forduló hallgatóknak olyan problémái vannak, mint sok más ezer diáknak. Segítséggel viszont megelőzhető, hogy ezek a fiatalok később munkát adjanak az ifjúsági ideggondozónak, a pszichiátriai rendelésnek...

Tü: - Azt hiszem, hogy amennyire az Universitas, annyira az egyetemi-főiskolai életforma ma egy idea - a szó „ötlet” és „álom” jelentésében egyaránt. A sok-sok probléma rámutat a felsőoktatás hiányosságaira. Konkrétan milyen problémákkal fordulnak a Diákcentrumhoz a hallgatók?

Sz.M.: Mindenekelőtt érdemes megvizsgálni azt a korosztályt, amely a hallgatótságot jelenti. A fiataloknak a felsőoktatásban

eltöltött időszaka az identitás megfogalmazásának korszaka. Az identitás artikulálása hangsúlyos folyamat a fiatalok életében. Ezt a folyamatot az egyetem nagyon meggyorsíthatja, de olyan módon, hogy az önkipróbálás, a gyakorlati készségek általában a pszichikum fejlődése nem tud versenybe szállni az elméleti ismeretek gyarapodásával. Ez országtól, gazdasági helyzettől függetlenül élő jelenség, de ma Magyarországon kiváltképpen erősen jelentkezik. Az egyetem, a főiskola az utolsó bástya a bizonytalan, állás nélküli életben. S ez a bástya nem áll valami erős lábakon, hiszen sok diák, hogy megéljen, tanulhasson, tanulás mellett dolgozik, pénzt keres. Ez ugyan a személyiség önállósodásának, a tapasztalyszerzésnek viszonylag jó színtere, de én azt hiszem, hogy az értelmiségivé válás folyamatában inkább a csiszolás, a kiforrás, a pályával kapcsolatos gyakorlati ismeretek elsajátítása, a készségek fejlesztése lenne a fontosabb.

A hallgatók a Diákcentrum segítőihez leggyakrabban a partnerkapcsolattal, a szexualitással, a magánnyal, a beilleszkedési, tanulási problémáikkal fordulnak. Gyakori probléma az erre az időszakra tehető leválás a családról, ill. a közeli pályakezdés.

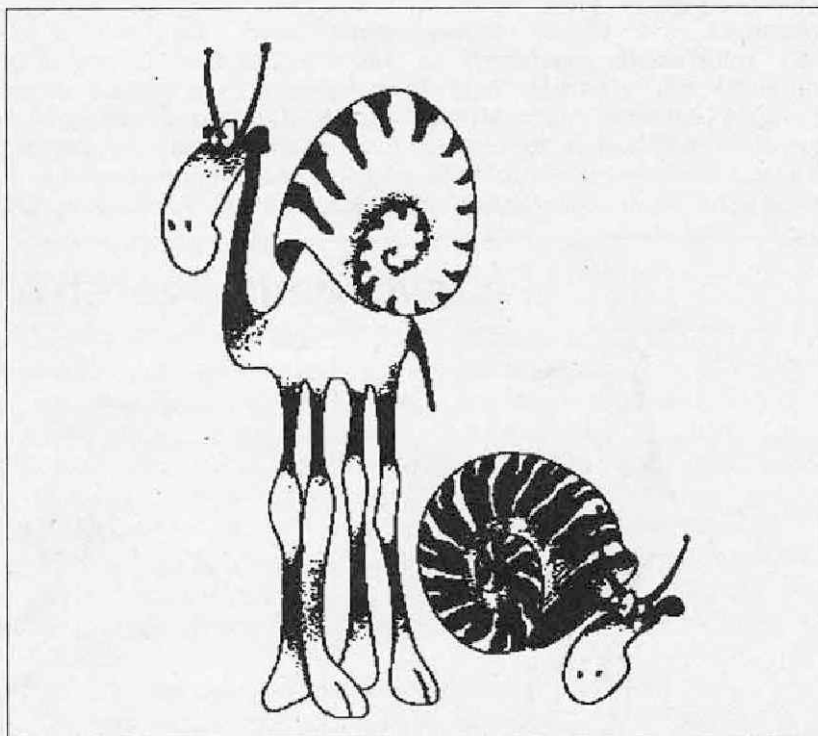
Tü: – Tegyük fel, hogy itt toporog az ajtóban egy fiatal. Mi lesz vele, hogyan fogadják?

Sz.M.: Ha már eljött, az jelzi, hogy tud rólunk, s az már fél siker. A beérkező fiatalot egy kortárs segítő fogadja. Leülnek, elbeszélgetnek egy tea mellett. Tapasztalatunk szerint sokszor elég egy őszinte beszélgetés egy valóban odafigyelő emberrel. Ennek alapján tehát elmondhatom, hogy tevékenységünk első és legfontosabb területe a szakemberek, ill. a kortárs segítők által vezetett pszichológiai-életvezetési tanácsadás. A hozzánk forduló problémáival szembe-

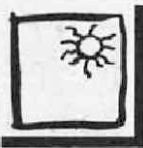
sülve kitűnik, hogy a mai magyar felsőoktatás egy elidegenített világ. Tömeges képzés folyik, túlzottan verbális elméleti képzés. Kevés az igazi mestertanítvány viszony, a szellemi műhely. A hallgató pusztán befogadó, s nem alkotó. Mire gondolok? Például a társas kapcsolatok alakítása terén nagyon sokan megmaradnak a gimnáziumi tinédzser-szinten a hallgatók közül, amellet, hogy Hegel és Kant filozófiai nézeteinek összehasonlításával tökéletesen tisztában vannak. A lényeg a két rész, a gyakorlat, az életvezetési készségek és az elmélet disszonanciája. Ebből komoly lelki, egzisztenciális gondok származnak. Egyszóval a Diákcentrum tulajdonképpen azért tud létezni, mert a felsőoktatás a maga hiányosságaival erre lehetőséget ad.

Tü: Tegyük fel, hogy a kortárs segítővel való beszélgetés, a tanácsadás önmagában nem elegendő. Mit nyújthat ekkor még a Diákcentrum?

Sz.M.: A tanácsadáson kívül rendszeresen meghirdetünk előadássorozatokat a legváltozatosabb témákban: tanulási eredményesség, önismeret, születés, szerelem, szexualitás, halál stb. Filmvetítéseket, igény szerint teaházakat rendezünk. Az előadások mellett több tréninget is indítunk. Ezeknek szervezése során azt tapasztaltuk, hogy a hallgatók életteréből, mindennapjaiból hiányoznak az intim, kis létszámú közösségek. Ezekre pedig erős igény van. Fontos feladatunk, hogy a pszichológiai tanácsadás és a tréningek között jó átjárhatóság legyen. Gyakran tudtunk néhány egyéni beszélgetést követően olyan tréninget ajánlani, amely segített a megoldásban: tanulásmódszertan, készségfejlesztés, konfliktuskezelés, testbeszéd-kommunikáció, testsúly-csökkentés, autogén tréningek, stb. Ezeknek a száma ma a súlyosbodó anyagi helyzet miatt csökkent. Gyakran nem vagyunk tisztában az igényekkel, mert nem fogalma-

Visszahúzódní kár!

zódhatnak meg és nem jutnak el hozzánk.

Tü: - Nem tudom nem feltenni a kérdést: miből tartja fenn magát egy ingyenes szolgáltatásokat nyújtó intézmény?

Sz.M.: A Diákcentrum alapítványi formában működik. Ennek hasznosságáról lehet vitatkozni - jobb volna-e az egyesület, vagy sem, stb - mindenesetre ma a központ csak pályázatokból tartja fenn magát. Függetlenségünket nem kívánjuk feladni szakmailag és anyagilag sem.

Tü: - Tartható az ingyenesség hosszú távon?

Sz.M.: - A hallgatók ismert anyagi helyzetét tekintve nem megoldás nálunk a nyugat-európai modell, ahol az universitas polgár fix összeget fizet az ilyen szolgáltatásokért. Tartanunk kell a térítésmentességet.

Tü: Mindenhol megtalálható plakátjaikon, szórólapjaikon olvasható, hogy információbázisként is működnek:

Sz.M.: Igen, ez így van. A Diákcentrum a tanácsadás, a tréningek és az előadások mellett információs bázisként is működik, amely szintén minden hallgató számára hozzáférhető. Mivel a városban is több ilyen intézmény, szervezet működik, ezért mi csak speciálisan a

munkaterületünkhöz kapcsolódó lehetőségekről - munka, pályázatok, szabadidő, olcsó könyvek... - tájékoztatunk.

Ha ötlettel, előadások, programok tervével keresnek meg bennünket, akkor is szívesen együttműködünk. Nagyon értékesnek találjuk azokat a kezdeményezéseket, amelyek a hallgatók oldaláról indulnak, s nem mint kívülről szervezett szolgáltatás működnek. Az információszolgáltatás oroszlánrészét egyébként a kortárs segítők, valamint az irodavezető végzik.

Tü: - A DC pszichológusai, pedagógusai képzett, felkészült emberek. Milyen képzésben vesznek részt a kortárs segítők, hogy ők is felelősségteljesen, eredményesen tudják végezni munkájukat?

Sz.M.: Mivel a központ alapjai a kortárs segítők, ezért már a kezdetektől nagy hangsúlyt fektettünk a kiválasztásukra és a képzésükre. A felkészítés első szakaszában elméleti megalapozásul mentálhigiénés, fejlődéslélektani ismereteket oktatunk, speciálisan az adott koroszállyra vonatkozóan. Ezenkívül a későbbi segítők résztvesznek készségfejlesztő tréningeken, megtanulják a segítő beszélgetés, a kapcsolatteremtés technikáit. Ezeket az ismereteket máshol és máskor is hasznosítani tudják

majd! Jelenleg 24 hallgatóval a képzés derekán járunk. Ők kb. 2 évig fognak dolgozni, de az igazán értékes idő a második esztendő, az első a tapasztalatszerzésé. Kortárs segítőként dolgozni komoly erőpróba, önkipróbálás. Az önkipróbálás lehetősége pedig a felsőoktatásban igen ritka, tehát azt hiszem, becsülnünk kell.

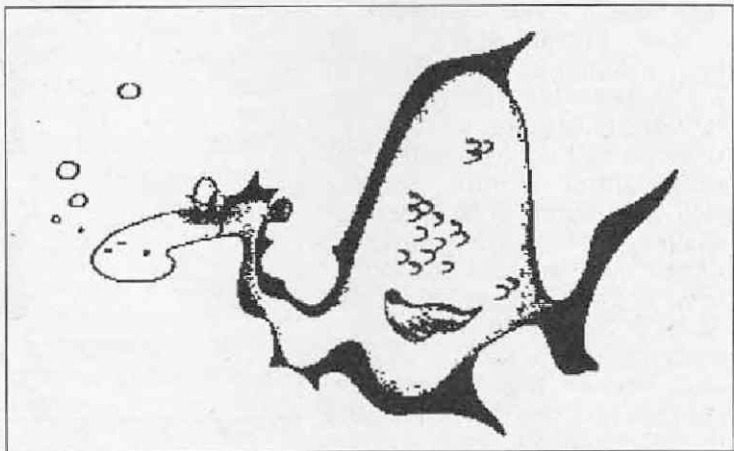
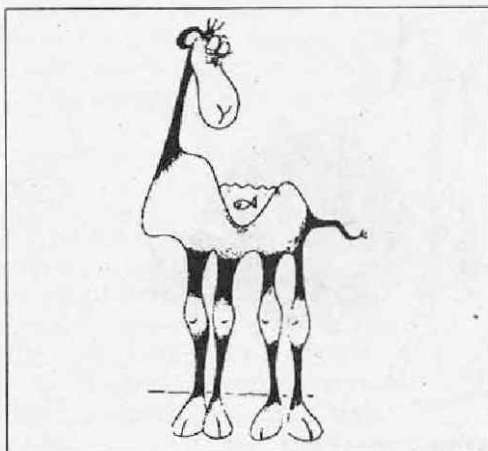
Tü: - Belátható a jövő?

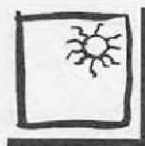
Sz.M.: Igen rövid időre tudunk előre tervezni. Anyagi fedezetünk általában a következő néhány hónapra elegendő. Ami biztos: fontosnak tartjuk a Diákcentrum anyagi és szakmai függetlenségének, a szolgáltatások ingyenességének megőrzését. Nagyon fontos az ismertségünk növelése. Nyitnunk kell a város felé. 12.000 diák nem élhet izoláltan a várostól. 1995 novemberében jegyezték be az ország hasonló intézményeinek országos szervezetét, a FETA-t (Felsőoktatási Tanácsadó), amely próbálja összefogni az érdekeket és erőteljesebben fellépni mellettük. A JGYTF kapcsán pedig határozott vágyam, hogy ott is legyen egy kis zugunk, ahol „megbújhatunk” és helyben is felajánlhatjuk szolgáltatásainkat a tanárképzősök számára.

Tü: - Úgy legyen...

Herczeg Zsolt

A teve igenis szereti a vizet!

- „Hitre, melegre, szeretere joga van annak, aki ember...”

SZÉP IRODALOM

Függ Zsuzsa: A kubikból jöttem...

Szerzői kiadás, Hódmezővásárhely, 1996.

p. 93

Függ Zsuzsa meglepetést okozott. Ez ugyan önmagában még nem papírra való, hiszen a Pszichológia Tanszék tanára nem éppen szürkeségéről, érdektelenségéről ismert a hallgatók körében. Kinek a szókimondás, kinek a büszkén-természetesen vállalt tájsházolás vagy éppen a közvetlen modor kapcsán rémlik fel arca. Azt azonban kevesen tudják, hogy a négy diplomás, pedagógiai pszichológiából „Summa cum laude” doktorált tanárnő számos díja mellett publicisztikai tevékenységért újságírói tagsági jogot is kapott. Jelenleg négy irodalmi könyve van nyomdakész állapotban a polcán.

Az első, „A kubikból jöttem...” ez év elején jelent meg, íróvá avatván a tudós tanítót.

A kubikból jöttem ... című kötet jelentősége túlmutat önmagán. A szerző egy interjúban szeretetkötetnek nevezte e rövid írásokból álló gyűjteményét, mert mint mondta, „én még ilyen sok simogatást nem kaptam egész életemben, mint amennyit a könyv megjelenése óta.”

A kubikból jöttem... meghitt, lélekközele, a humanitást, tiszta erkölcsöt és józanságot messze felülemelő írásai keserűdes ízű, életképszerű novellák. A sorok között olyan szerző rejtezik, aki két-lábbal a földön áll, ám szemével mindig az égbolt kékjére tekint. Képes mértéktartóan, pár

sorban hitet tenni elvei mellett. Mindazonáltal van benne egy fiatalos lázadás „csak-azért-is-dac”: nem érdekli az „értékek” suhanó divatja. Nem sodródik semmiféle árral, mert nem akar.

„Az értékek – írja az előszóban – mint a tudás, tisztesség, morál, humánus, teljesítmény, szeretet, a türelem, megél és létezik ellenünk is: mert örök és bennünket túlélő.”

A fejeztek címei a lélek rezdüléseit ismerő szerzőt mutatnak: Emlékek gyöngyszemei; Lopott percek varázsa; Melegkereső; Ördögi kör; Mosolycsalogató.

A tanár és az író nem válik szét Függ Zsuzsa személyében. A katedrán és a könyv soraiban egyaránt erős hittel vallja, hogy „az őszinte emberi találkozások meghatározó, megrázó pillanatai, mosolycsalogató áramütései védelmet adnak a közöny, a cinizmus, a szeretetlenség és a magány mármár fullasztó kényszerével szemben” – ahogy azt olvasóhoz intézett soraiban megfogalmazza.

Arra, hogy első szépirodalmi munkája családi összefogással, szerzői kiadásban, címlapján saját készítésű fotójával jelent meg, Függ Zsuzsa éppoly büszke, mint arra, hogy népszerű a hallgatók körében.

A kis sárga könyvecske jelkép számára, a kubik szimbolikus jelentésű. A Hódmezővásárhelyen élő Függ Zsuzsa gyermekkorát je-

„Bízom abban, hogy életünk részévé válhat mindaz, ami elfogadásra kínálkozik és örömosztó varázsa a sok bennünket nyomó fájdalmat és aggodalmat segít odavinni, ahol találkozhatnak az oly sokra képes emberi kezek, melyeket nem a pénz, a vagyon, hanem a humánus és a szeretet kulcsol össze; s ez záloga lehet az értékek szolgálatának.”

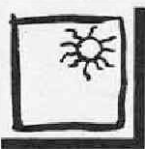
/Függ Zsuzsa/

lentette a városi körtöltésen kívüli vizes-agyagos kubikgödrök rendszere. Kimászni az agyagból, de soha nem feldni azt – ezt a szándékot sejteti a cím is. „Amikor én a doktori diplomámat a kubiknak megmutattam – nyilatkozta egyszer a szerző – azt éreztem, hogy az engem megdicsért, de még vár valamit. Azt várja, hogy képességem maximumát kihozzam magamból.”

„A kubikból jöttem...” a humánus halhatatlansága nevében emel szót az embertelenség ellen, hirdetvén, hogy talán akadnak még, akik a könnyen feledhető erkölcsi parancsokat ma is érvényesnek tekintik. Függ Zsuzsa rövid, élményszerű írásai (Államosítottak bennünket, Nagyapám mesélte, Rohanunk, Elment a Nagypapa, Szóra bírni a szívet, Volt egyszer egy tanár, stb.) kilépnek a mindennapi valóság mókuskerekéből. Művét megkezdett útépitésnek szánja egy humánusabb lét felé, amelyet majd az olvasók építenek tovább.

„A kubik tartást adott, nem engedett elveszni. Ha oda kimentem, a töltést láttam és azon túl a házak tetejét. Ilyenkor minden rossz messze volt tőlem. A kubikkal lehetett beszélgetni. S mindenkinek van egy kubikja.”

Herczeg Zsolt

Prostituált, cafka, szajha, utcaringya, kéjő, kurtizán, örömlány, kurva stb. Irodalmi és alvilági, jogászok alkalmazta, és széles körben elterjedt kifejezések ama ősi foglalkozást űző nőkre, akik anyagi ellenszolgáltatásért áruba bocsátják testüket.

A prostitúció – az ösközösséget kivéve – minden társadalmi formációban létezett. Megítélése a vitatott kérdések közé tartozott, és tartozik jelenleg is.

Voltak korok, amikor intézményesítették a pénzen vásárolható szerelmet, máskor elnézték, vagy éppen tűzzel-vassal irtották, üldözték e szakma követőit. Manapság harcos feministák zászlót bontanak s harcba indulnak a nők lealacsonyítása ellen, ugyanakkor az egyes nyugat-európai országokban a prostituáltak szakszervezetekbe tömörülnek, s küzdenek foglalkozásuk hivatalos elismerésért.

A „prostitúció” szó szótani gyökere mind a görög, mint a latin nyelvben azonos. A kifejezése a latin „postere” igealakból származik, ami a magyarban a „kinn áll”, valamilyen épület – nevezetesen a bordélyház – előtt áll jelentéssel azonos. Közelebből a „nyilvános helyre kiáll” kifejezés az, amely az alapigealakból levezethető.

Franciaországban 1254-ben kiűzetésre ítéltettek az utcanők. Azután ez a rendelkezés feledésbe merült, sőt a francia királyi udvarban hivatalba lépett a „rex ribaldatum”, a ribanckirály, aki a prostituáltak ügyeivel foglalkozott. Ekkoriban már hazánkban is voltak bordélyházak. Ezek rab-szolgáit megtúrta törvény, de a titkos prostituáltakra a vízbe fojtás várt. Mária Terézia sajátos megoldást talált a monarchia osztrák területén burjánzó prostitúció ellen: az Ausztriában vét-

kesnek talált nőket hajókra rakták, és Pest-Budára internálták őket. A két világháború között hazánkban is igen elterjedt volt a szerelmi ipar.

De elég is ennyi a történelmi áttekintésből, és foglalkozzunk inkább a jelen, pontosabban városunk jelen helyzetével.

Helyszín: Szeged, kamionparkoló

Idő: szombat, este 9:43

Körkép: hatalmas parkoló, benne hazai, illetve külföldi kamionsorok.

Az idő hideg, de belül forróságot érzek, olyat teszek, amit még soha: a cikk érdekesebbé tétele miatt megpróbálok beszédbe elegyedni egy éjszakai pillangóval. Remélem még látni fogom édes otthonomat, s ilyenkor jut eszembe az a mondás „OTTHON, ÉDES OTTHON”. De most már nincs visszaút. Két fiatal hölgyet pillantottam meg, akiken félreérthetetlenül látszott, hogy mit is keresnek itt. Odamegyek, elmondom a célomat /persze azt nem, hogy melyik iskolából jöttem/. Az egyik odébbáll, valószínűleg nem akarja a drága idejét ilyen bolondságokra pazarolni, hiszen tudjátok, „az idő pénz”, mégpedig sok pénz. Szerencsére a másodiknak nem volt annyira sürgős dolog a munka, és szakított rám is egy kis időt, íme a fejlemények:

A tisztesség kedvéért nevezzük egyszerűen Pillangónak.

– Szeretném, ha először elárulnád, hány éves vagy és hogyan kerültél ide.

– 22 éves vagyok, és már két éve járok ide. Elég zűrös volt az eddigi életem, az élet sosem kényezte-

tett el. Az általános iskola után porcelánfestőnek tanultam, de sajnos abbahagytam a tanulást. Összeismerkedtem egy akkor még nagyon aranyos fiúval, a Sanyival. Nagy volt a szerelem, de sajnos nem tartott sokáig, ugyanis odébb állt, mikor megtudta, hogy terhes lettem tőle.

– Mivel foglalkoztál ezalatt az idő alatt?

– Voltam egy ideig munkanélkülin, de ez a pénz nem volt elég, így takarítást is vállaltam. Utána vagy két évig dolgoztam egy kocsmában, de ha hiszed, ha nem, be kellett csuknunk, mert nem volt elég forgalom. Ilyen is előfordul, hogy egy kocsmát tönkremegy. Elég rossz volt a fekvése és a kutya sem jött.

– Miután Sanyi elhagyott, mi lett a gyerekekkel?

– Nem tartottam meg, és ezért a szüleimmel is összebalhéztam. Most már oda sem mehetek. A szüleim mániája egy gyerek volt, de ezt abban a helyzetben nem akartam teljesíteni.

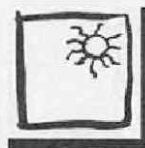
– Ezután teljesen egyedül maradtál?

– Igen, csak egy barátnőm van /aki elment/, ő már akkor ide járt, és ő is hozott le ide először.

– Az anyagiakért folytatod ezt a mesterséget, vagy valami más is közrejátszik?

– Kizárólag csak a pénzért jövök ide, semmi élvezetet nem találok benne. Elég jól meg lehet belőle élni, csak nagyon megalázó munka. A barátnőmmel bérelünk egy lakást, és közösen álljuk a rezsit.

– Mennyi a tarifa, és kik a kuncsaftjaid?

– Ez a szolgáltatás fajtájától függ, az alsó határ 1500 forint. Hogy kik járnak ide? Megfordul itt mindenfajta nemzetiségű kamionos. Vannak állandó vendégeim, akik mindig, ha idejönnek, engem keresnek.

– Van valaki, akinek a fennhatósága alá tartozol, vagy a magad ura vagy? /Éárulom, hogy ez számomra a leglényegesebb kérdés, nehogy valakinek ne tetszen, hogy feltartom a forgalmat./

– Nem tartozom sehová, csak magamnak tartozom elszámolással. Nem tudnám elviselni, hogy valaki elszedje a pénzem. Próbáltam már bevonni valaki fennhatósága alá, de ez eddig nem sikerült. Ha nem tudok kintartani e mellett, akkor abbahagyom ezt a szakmát, és visszamegyek valamilyen tisztességes munkát keresni. Akkor már mindegy lesz, hogy hol szerzem meg a pénzt.

– Tudják a szüleid, hogy mivel foglalkozol?

– Nem, de szerintem nem is érdekli őket. Sosem érdekelte őket, hogy mit csinálok.

– Mivel foglalkoznak a szüleid?

– Az apám munkanélküli már vagy 4 éve, egyébként sokat is iszik. Az anyám pedig kiegészítő munkát végez. Szóval nem fürdenek a jólétben.

– Ha egyszer gyereked lesz, el fogod mondani, hogy mivel foglalkoztál?

– Biztosan nem. Ezt a szégyent sosem tudnám elviselni. Nem tudom, hogy mit gondolna az anyjáról!

– Nem félsz az éjszakai alakoktól? Mi van, ha átvágnak, vagy bántanak?

– De igen, félek az emberektől, ezért megválogatom, hogy kivel megyek el. Ha pedig nem akarnak fizetni, akkor nem tudok mit csinálni. Sajnos erőfölényben vannak a férfiak velem szemben. Ar-

ra is volt már példa, hogy nem akartak fizetni. De ez nem fordult elő olyan sokszor.

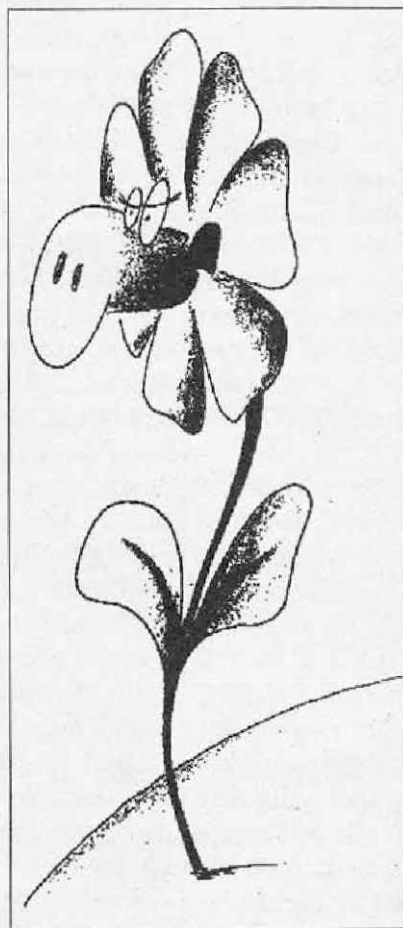
– Te félsz az AIDS-től?

– Igen, de védekezek ellene. Övszer nélkül nem bolyolítok le üzletet.

– Utolsó, és talán legfontosabb kérdésem az lenne, hogy meddig akarod még ezt a „pályát” folytatni?

– Szeretném minél hamarabb abbahagyni. Talán akkor, mikor lesz legalább egy kis lakásom. Nagyon sajnálom, hogy a fiatalságom erre megy rá. Szeretnék megteremteni egy alapvető életszínvonalat, mely számomra megfelelő lesz. De addig még hosszú út vár, és ez nem lesz könnyű.

Borsi Péter

Becsapott a ménkű

A rettegés rátelepedett a városra. Az emberek óvatosan osontak át az utca egyik oldaláról a másikra. A kapualjakban riadt gyerekek pislogtak az éppen érkezőkre. A metropolisz egén egy fekete felhő húzott át. A villámok egy szó körvonalát égették a koromfekete éjbe: SZIVÁS.

Szóval valahogy így lehet jellemezni ezt az egyhónapos örületet, ami mint a pestis terjed Szeged felsőoktatásban tanuló emberkéi között. Egyébként aki esetleg még nem tudja, a Szívás egy fergeteges vetélkedősorozat, ami rengeteg előfeladtból (ettől reszketnek a városi közintézmények vezetői) és egy non-stop két napos vetélkedőből áll. Az idei előfeladatok nem voltak olyan botrányosak, mint a tavalyiak, (vagy nem hallottam minderről?) de azért ezek is megállják a helyüket. Egy kis ízelítő, csak úgy, kedvcsinálónak:

– IFOR katonát kell hozni Taszárról

– minél megbotrányoztatóbb szerelésben kell megjelenni a színház egy megadott előadásán (óriási siker volt, senkit sem dobtak ki, az épület is egyben maradt)

– a legöregebb itókát beszolgáltatni

– dalocskát költeni

– a legtöbb Tájak-városok pecsétet összeszedni

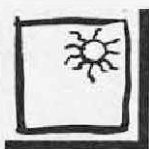
– filmet kell forgatni

Persze ne feledkezzünk meg a fő-fő rendezőkről, ötlet és vírusgazdákról, a JATE TTK-s hallgatóiról, kiknek a vállát nyomja a lebonyolítás és zsűrizés hatalmas súlya.

Köszönet nekik!

Mire ez a kis írás megjelenik, remélem már mindenki kipihente a fáradságát, már csak azért, mert májustól egy újabb nagy buli vár mindannyiukra. (hess múmus!)

– izé –

• Március 15. – Republic koncert

ÉLJEN A KÖZTÁRSASÁG!

1996. március 15.: nemzeti ünnep. Délután tömeg a Nemzeti Múzeum előtt, este tömeg a Budapest Sportcsarnok előtt. Tizenháromezer ember számára március 15-e nemcsak az 1848-as forradalom napja, hanem egy magyar zenekar karrierjének csúcspontja is.

Republic. Magyar rockzenekar. Bódy László, alias Cipő, Tóth Zoli, Boros Csaba, Nagy László Attila, Patai Tamás. Punk és népzene. Kezdet: Indul a mandula; jelen: Tüzet viszek. Csúcs: teltházás buli a BS-ben. A Szállj el kismadár c. dal ünnepi koncertje és a 67-es út, Szeretni valakit valamiért, Lángolj és égj el, Neked könnyű lehet, Hoppá, hoppá, Ha itt lennél velem és így tovább. A koncert kezdő időpontja elvileg 7 óra. Fél 8-ig a kivetítőn a szponzorok reklámai, valamint a várakozó tömegből arcok – főként lányok – láthatók. Aztán elindul a mandula és 11-ig buli, tombolás, örület és zene, zene, zene. Cipő kissé rekedten, de anyait-apait beleadva énekel. A banda profi együtteshez méltón játszik. Zeneészek állnak a színpadon. A dal a fontos, az, hogy mi most itt vagyunk, együtt vagyunk és szeretjük ezt a zenekart, mert azt adja, ami kell nekünk. Kis iróniát, élcet, gunyoros fricskát az életnek és szerelmek, érzelmek, hangulatok áradatát. Közel három és fél órás világmegváltást.

A buli kellős közepén egy nagy öreg lép a színpadra. Cipő példaképe és apai (!) barátja: Bródy János. A Republic teljes legénysége művésznek kijáró tisztelettel viselkedik az egykori Illés Tinijével. Aki a helyszínnek megfelelően, kivételesen nem tűzte ki annak a bizonyos politikai pártnak a jelvényét. Bródy először a '60-as évek egyik nagy dalát adja elő, ami egy Sárika nevű, kissé csekélyértelmű, de annál jobb nőről szól. Állítólag az első sorokban a szám hatására a lelkesedés alábbhagy, de ez hátrébb nem érődik. Sőt, az Utca másik oldalán alatt a csarnok is-

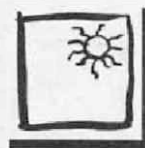
mét lázban ég. Bródy után a Republic következő vendége Koncz Zsuzsa, aki Valahol egy lányról énekel. A Ha én rózsza volnék c. dal alatt egy gitár és 13 ezer lelkes hang kíséri az énekesnőt. Utánuk visszatér a színpadra az Együttes. Cipő sajnálattal közli, hogy harmadik vendége késve érkezeik, mivel az Operettszínházban bombariadó miatt csúszik az előadás. Azért remélhetőleg a koncert vége előtt ideér. Ekkor kb. 10 óra van.

A koncert kuriózumaként kell említeni a Somogy Táncegyüttest és Szabó Andrást, a Gépfolklór zenészt, akik a népdalelemek tartalmazó dalok sikerében működnek közre. Néhány Republic számban fel-felcsendül a Tavaszi szél vizet áraszt, az Érik a szőlő és még néhány magyar nép- és műdal bizonyos eleme, amit a Somogy Táncegyüttes fantasztikus koreográfiája még szebbé tesz. Aztán megérkezik Halász Judit, és Cipő bevallja neki, hogy írt hozzá egy verset. Nagyszerű párbeszéd után felhangzik egy régi magyar sanzon: az Orchiedák. Totális döbbenet és tombolás. Majd jönnek tovább a megunhatatlan Republic-nóták.

Fél 11 körül hosszas könyörgés után a zenekar utoljára jön ki a tetthelyre. Még egyszer elszáll a kismadár, felhangzik a Republic-induló, a bálna is elrepül, és Micimackó arról énekel, hogy fázik-zik-zik-zik. Felsorakozik a legénység, előjönnek a vendégek, a táncosok, a menedzser, a világosítók, a büfés, aki egy 8 hónapos Béla bevű Republic-rajongó büszke apukája (külön taps). Cipő – ki tudja, hányadszor – ismét kiáll a színpad szélére és elkiáltja az együttes csatakiáltásnak beillő „hoppá, hoppá”-t, amire 13 ezer lelkes torokból érkezik a négyszeres „hopp” válasz.

1996. március 15-e éjszakája egy emlékeztető éjszaka. Magyarországon a Budapest Sportcsarnokban sztárrá kiáltják ki a Köztársaságot.

ÁMen

GAJARABSÁG

avagy

Legalább beszéljünk róla.

Ráadás képriportunk:
A teve
az evolúció túlélője

Szomorúan és döbbenten olvastam a TÚ novemberi számában a GAJARABSÁG című rovat nekrológiát. Szomorúan, mert úgy gondolom, a téma sokkal több figyelmet érdemelne (valójában a legtöbbet), és döbbenten, mert úgy tűnik, még a „szakértők” sem tartották érdemesnek arra, hogy tollat ragadjanak érdekében. Az ilyenek meg is érdemlik, hogy kihaljanak!

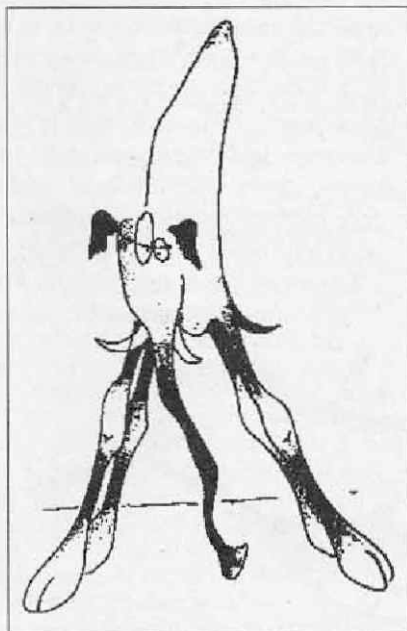
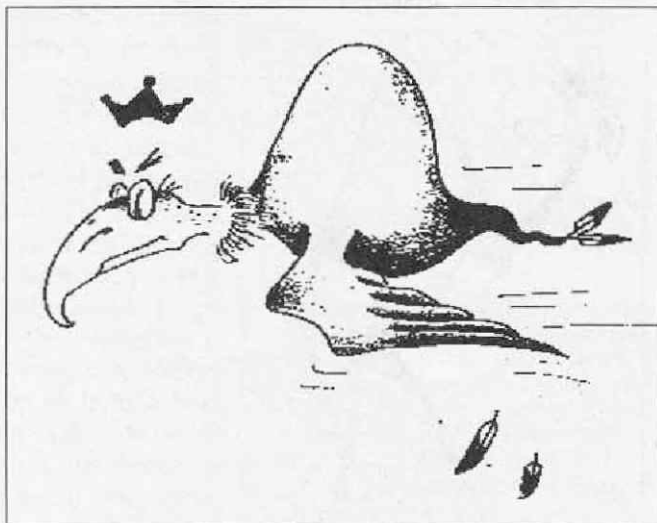
Jómagam nem vagyok biológus, és soha nem tanultam sem ökológiát, sem környezetvédelmet, mégis úgy gondoltam, papírra vetem néhány gondolatomat.

Azt hiszem, mára senki előtt nem lehet kétséges, hogy a bolygó egy hamarosan bekövetkező válság küszöbén áll. Ez persze nem egyedülálló: ilyen tragédiák már előfordultak a föld történetében, talán a legismertebb

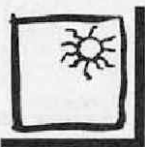
(bár távolról sem az egyetlen) az a 65 millió évvel ezelőtti, amelynek során ugyancsak jelentősen átforgalmódott az élővilág. Nem hiszem, hogy túl merész kijelentés, ha azt mondom, ez igen jelentős esemény volt az emberiség kialakulása szempontjából is, hiszen távoli őseink, akik (illetve amik) addig csupán statisztaszerepet játszottak az élet színdarabjában, egy csapásra a világot jelentő deszkákön, a rivaldafényben találták magukat. Ezzel olyan lehetőséget kaptak, amely százmillió évenként

egyszer, ha megadatik. Ilyen lehetőséget kaptak a hüllők is annak idején, de azok, úgy tűnik, nem igazán tudtak mit kezdeni vele. Igaz ugyan, hogy teljesítették az élet első számú parancsát, és meghódították a rendelkezésre álló összes élőhelyet az óceánoktól a szárazföldön át a levegőig; hatalmukat azonban nem használták másra, minthogy óriási méretűre növeljék testüket, miközben értelmi képességük fejlődése nem hordozta magában egy lehetséges értelmes létforma ígértét. Voltak persze közöttük olyanok, mint a Jurassic Parkból is-

mert velociraptorok, értelmesebbek voltak növényevő áldozataiknál; valójában semmi okom feltételezni, hogy kevésbé lettek volna értelmesek, mint mai megfelelőik, a farkasok. Ugyanakkor egy olyan lény, amely (legalábbis csoportosan) már eleve erősebb a prédájánál, és amely ráadásul még természetadta fegyverekkel is ren-

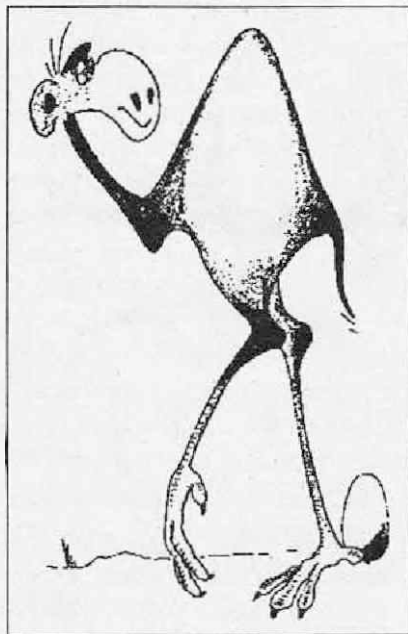

delkezik annak elejtéséhez, óhatatlanul zsácutcát jelent az értelem felé vezető úton. Kezdetben úgy tűnt, az emlősök sem jutnak tovább a hüllőknél, és megelégszenek azzal, hogy szaporodjanak és növekedjenek – ám a sors másként rendelte. Egy faj, amely éppúgy közösségben élt, mint a velociraptorok, de nem rendelkezett veszedelmes karmokkal és fogakkal a zsákmányejtéshez, amely jelentéktelen méretű és erejű volt, ám amely speciális élőhelye miatt kénytelen volt mozgó, könnyű testet, ügyes végtagokat, és azokat irányító fejlett idegrend-

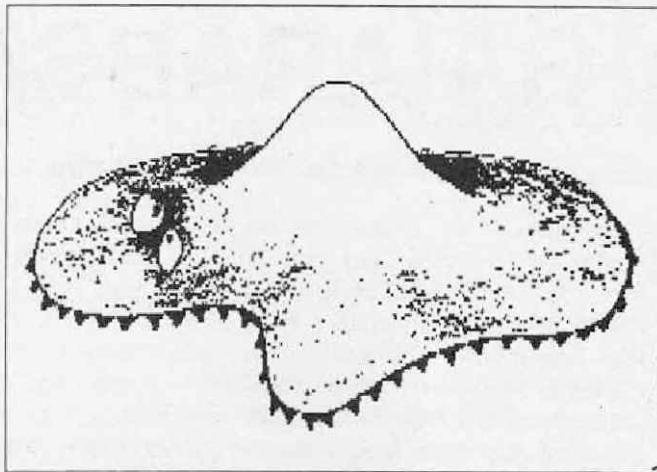
szert „növesztetni”, elindult az értelmes lényé válás útján.

Azt hiszem, sokan kitalálták már, hová is akartam kilyukadni mindezzel. Mióta az első primitív életforma megjelent a Földön, állandóan tűntek el és születtek meg új és új fajok. Többször is előfordult, hogy valamilyen katasztrófa megtizedelte őket, hogy azután a legrátermettebb túlélők vagyék át az eltűntek helyét, és ez így természetes; végeredményben mi magunk is ennek az állandó, néha tragikus körülmények között végbemenő őrsgváltásnak köszönhetjük létünket. Má-

ra az emberi faj eljutott odáig, hogy ő maga is a bolygó arculatát alakító természeti erővé vált. Ez sem egyedülálló azonban; ilyen természeti erő volt a lélegezhető légkört létrehozó növényfajok serege is. Ma azt a változást úgy ítéljük meg, mint jó és szükségszerű beavatkozást, akkoriban azonban nem volt más, mint egy, a fajok sokaságára pusztulást hozó, rettenetes kataklizma. Hogy az ember kipusztította a mammutot, a barlangi medvét és az őstul-

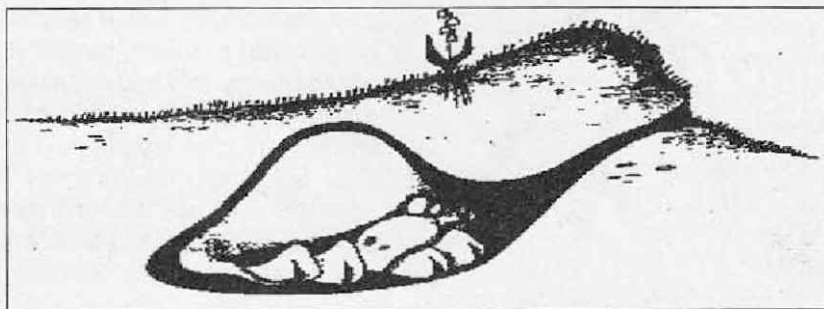
kot, és hogy előre láthatólag el fog tűnni miatta valamennyi vadon élő, nagy testű állat? De hiszen ez történt 65 millió évvel ezelőtt is. Hogy a két dolog más és más természeti erők következtében történt, a végeredményt tekintve lényegtelen. A mostani katasztrófát illetően csupán az a kérdés, hogyan fogja majd az értelemmel és lelkiismerettel (?) rendelkező emberiség a felelősség súlyát viselni; de azt hiszem, emiatt nem kell aggódnunk. És ahogy nem siratjuk el a trilobitát, a tyrannosaurust vagy a kardfogú tigrist, éppúgy felesleges sírnunk a kékbálna vagy az orrszarvú sírgödrének szélén, hiszen az élet nem tűnt el és nem is fog eltűnni ezekkel a fajokkal együtt. Meggyőződésem, hogy az emberiség akkor sem tudna olyan pusztítást végezni a föld élővilágában, amit az néhány millió, vagy milliárd év alatt ne tudna maradéktalanul helyrehozni, ha direkt ezt akarná. Az orvosok és biológusok jól tudják, milyen nehéz steril körülményeket létrehozni, és hosszabb távon fenntartani; elég néhány, szemmel nem is látható lény, és

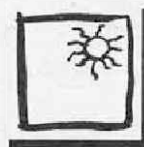

az élet máris visszahódította azt, ami az övé. És vajon nem ilyen apró, jelentéktelen lényektől származik valamennyi földi létforma?

Felesleges tehát az élet sorsa miatt aggódnunk, tud az vigyázni magára. Ugyancsak felesleges érzelelnünk az eltűnő fajok egyedei miatt, azokat ugyanis nem személyes tragédiaként éri a faj pusztulása. Egy faj eltűnése ritkán olyan tragikus és látványos, mint amilyen a dodó kiirtása volt; és az eltűnő faj utolsó egyedei nincsenek tudatában utolsó mohikán mivoltuknak; ezért éppúgy nem kell őket egyenként sajnálnunk (illetve éppen annyira kell), mint amennyi sajnálattal egy vadnyúl, vagy egy veréb halála tölt el bennünket. (Másképp egy elűtött sün vagy lelőtt őz ugyanolyan lelkiismeret-furdalást kellene okozzon, mint a kékbálna – mostanra talán már megtörtént – kiirtása).

Amiért valóban aggódnunk kellene, az maga az emberi faj. Mert

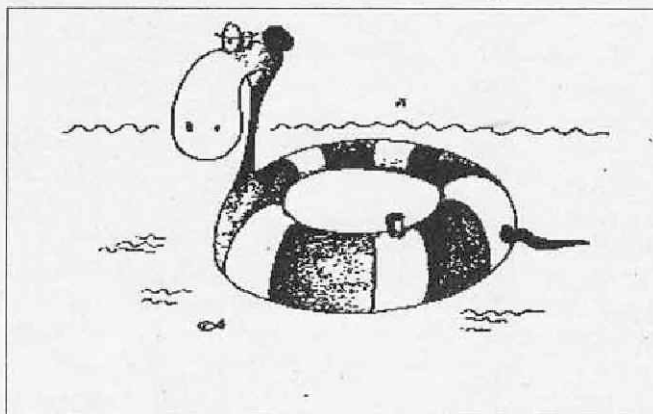

ma még sok, nálunk sebezhetőbb faj él a Földön; az általunk létrehozott, és számunkra is káros változások eredményeként azonban ezek hamarosan eltűnnek. És akkor mi kerülünk sorra. Vajon hány millió év kell ahhoz, hogy a patkányok értelmes lényvé fejlődjenek? Mert a küszöbön álló nagy változásnak alighanem ők lesznek a nyertesei. És hogy ez a nagy változás bekövetkezik, az ebben a pillanatban csaknem biztos. Persze tudom, hogy a különböző környezetvédő szervezetek egyre-másra hallatják a hangjukat ennek megakadályozása érdekében. De mit tehetnek az ilyen szervezetek megfelelő végrehajtó hatalom nélkül?

Hiszen a másik oldal, amely a pusztulást hozó, kizsákmányo-

lennek bizonyult, azon csak egy másik, erősebb hatalom, az USA által vezetett NATO kerekedhetett felül.

Mindent összevetve, úgy gondolom, hogy a környezetvédelem csak akkor vehetné fel a harcot a győzelem reményével a bolygót pusztító „imperializmus” ellen, ha maga is kifejlesztene egy „Zöld-NATO”-t, egy megfelelő hatalommal, erővel rendelkező végrehajtó szervet, amely

lásban érdekelt, mérhetetlen (valójában valamennyi) hatalom birtokosa. És ez a hatalom csak az erő nyelvén ért, a szép szavak nem hatják meg. Gondoljunk csak az ENSZ kudarcaira, akár csak a legutóbbi, boszniai fiaskóra. Az erővel szemben teljesen tehetet-

kíméletlenül fellépne az „öko-imperialistákkal” szemben. Ez azonban aligha fog megtörténni.

Hát isten veled, ember, és légy üdvözölve, patkány!

Északi félteke, mérsékelt égöv
1995. dec. 19. hajnali 3 óra.

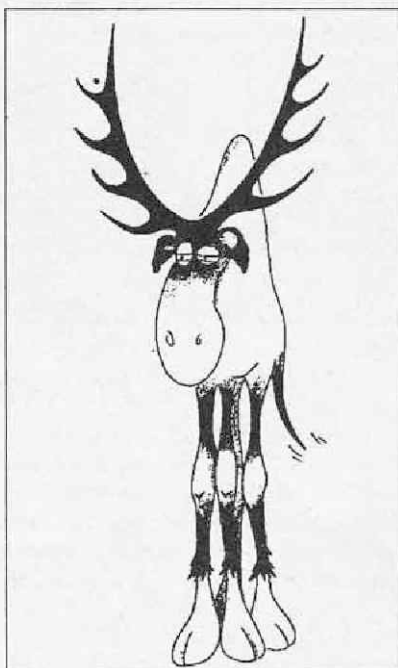
Toman

Prion veszély

Óriási szenzáció volt március harmadik héten egy angol sejtbiológuscsoport bejelentése. A kormány megbízásából működő team arra a következtetésre jutott, hogy az emberre is áterjedhet a BSE-kór. Többek feltételezése szerint az első ilyen típusú emberi megbetegedések, melyeket szintén Nagy-Britanniában diagnosztizáltak, egy új típusú Creutzfeldt-Jacob-szindróma következményei voltak, ami elsősorban fiatal férfiakkal végzett.

Az állatok körében a betegség már háromezred éve ismert surlóként néven, elsősorban juhoknál és kecskéknél. Szarvasmarhákon 1985 áprilisában diagnosztizáltak először. Az ember által befolyásolt tápláléklánc következtében terjedhetett át egyik fajról a másikra a kór. Angliában a nyolcvanas évek közepén a szarvasmarhákat elhullott juhokból készített húsliszttel etették. A 80 Celsius fokra felmelegített húsból a prion nem pusztult el. A prion egyébként 200 fok felett semmisül meg. Tehát az ilyen húsliszttel táplált szarvasmarhák megfertőződtek. A betegség lappangási ideje 8-10 év.

A kórokozó nem vírus, nem baktérium, nem gomba, hanem meglepő módon egy-

Szarvasteve (?!?!)

fajta fehérje, amit prionnak neveznek. Ezen fehérje szokatlanul ellenálló, formalin és kloroform nem pusztítja el. Szerkezete elektronmikroszkóppal jól láthatóan fonálalakú. A központi idegrendszerben okoz károsodást; az agyállomány „hólyagossá”, szivacsossá válik. Meg kell jegyezni, hogy macskákban, nyérceknél is kimutatták ezt a betegséget.

Hazánkban harminc év óta semmilyen állatnál sem fordult elő, pedig mióta tudnak a létezéséről, figyelik. Ez nem adminisztrációs hiba, mert az Állategészségügyi Szolgálat hazánkban ma is igen jól, ütőképesen működik.

A kísérlet, ami körbejárja Angliát, részben a brit kormány hibája is. Mivel a kormány biztos szavazóbázisa a vidéki farmertársadalom, nem mer keményen belenyúlni a szarvasmarha-gazdálkodásba. Ráadásul a szarvasmarhaexport az angol államháztartás egyik legfontosabb bevételi forrása. Most döntés előtt áll a kormány. Március 26-án az EU állandó állategészségügyi bizottsága teljes exporttilalmat rendelt el az angol marha ellen. A tenyésztők pedig az öreg marhák (kb. 15-20 ezer db) azonnali vágását kérik. A Major-kabinet egyelőre tiltakozik és halogat. Vajon mire várnak, egy BSE-s sült galambra?

Basa István

ŐDI

Valaki a mennyekből iszonyatos erővel találta el Boris Becker nemzetközi teniszcsillag ütőjét. Visszaszaladt az alapvonalra, hogy fogadni tudja a győztes ást, amit az imént ütött, később leült a székre, összekente-lucskozta homlokát és tenyerét törülközőjével, kólát öklendezett fel poharába. Gondterhelten arccal hátrált ki a pályára, és egyszer még a bíróról is felnézett rosszallóan. A bíró ezután mondott valamit, pedig a labda tényleg a vonalon kívül fog pattanni majd. Boris kezével nagyot lendítve kapta el ütőjét, amit a csarnok műanyag padlózata vágott hozzá. A bíró ellentmondást nem tűrve nézett rá. – Az kinn volt, spori! – kiabált rá Boris pattogó német nyelven. – Deuce. – közölte a bíró, bár mindenki tudta, hogy nincs igaza.

Borisra háromórányi kemény mérkőzés várt. Küzdött: hónalja, homloka és háta csak úgy szívta magába a sok izadtságot, és közben érezte, teste egyre frissül, de hangulata ezzel egyidejűleg csak romlik, maga idegesebbé válik.

Végre az első labdamenetben voltak. Boris próbálgatta ütőjét, fogadta sűrítve visszatérő szerváit, bemelegített, „pötyögött” egy kicsit nem kevésbé ideges ellenfelével, majd vak-sin hunyorgatva az éles fénytől, lámpalázzal kihátrált a hatalmas, modern teniszcsarnokból. Végül pedig úgy látjuk, ahogy fényképészünk őt lefotózni készül: ül öltözőjében, feje két tenyerébe támasztva, ütője keresztbefektetve térdén, hű sporttáskája lábánál hever, buksi fejét gazdája sportcipőjén nyugtatja, csillogó szemei elégedettséget árulnak el.

Boris a végtelenségig ideges.

VALAKI CSINÁLJON MÁR VALAMIT! ÁLLÍTSÁTOK MEG A VÉRSZOMJAS FOTÓRIPORTERT, KÜLÖNBEN ÖRÖK SZENVEDÉSRE KÁRHOZTATJA BORIS! NE ENGEDJÜK, HOGY MEGÁLLÍTSÁ AZ IDŐT!!

Egész Tamás

Bumm a fejbe!

Zsaru! A derús és kedves férfiak magazinja! – fuvalázza egy női hang a rádióban.

Talpig zsibbadok. Miért pont a Zsaru, és miért pont a derús és kedves férfiak (a formális logika itt megkövetelne egy kitélt: amennyiben ilyenek egyáltalán vannak)?

Na meg nem lenne hátrány, ha kiderülne: a zsaruk vagy az olvasók derúsek és kedvesek.

Egyébként se derút, se kedveséget nem találok a „Lefejezte anyósát”, „A maffia betonba öntötte”, és a „Kiskorú gyermekét szexuálisan zaklatta” – típusú címekben és írásokban. Pláne fotókban.

Ha a „derús és kedvesek”, igen, az az ő bajuk. Nekem inkább rátelepszik az ilyesmi a kedélyemre.

A Zsaru legnagyobb részét bűnügyi ismertetések, eseteleírások töltik meg. Statisztikailag igazolt pszichológiai tény, hogy aki sok rosszat olvas a közbiztonságról, az elveszíti a biztonságérzetét, a helyzetet rosszabbnak ítéli, mint amilyen az valójában (pedig már az se semmi), hétköznapi realitásként fogadja el azt a sűrítményt, amit a magazinok tálnak elé.

A derús és kedves mosolya lehervad, előveszi a paranoia, stukkert tart az alsónadrágok között és váltott taxival megy a fogorvoshoz, hátha követik.

Előbb-utóbb a pszichiátriai osztályon köt ki.

Szerencsére vihetünk neki olvasnivalót...

– gold –

Szólj rám, ha...

A szamuráj szomorú, mert valahol elvesztette a dallamát. Előd utóbb megtalálja akit keres, és mintha a szerencsétlen kölyköket nem érné úgys elég káros hatás, Papp Rita Kuckó Mackó, Hápi Kacsa, Csoda Csacsi után megszülette a legújabb gyermek-hülyítő lemezét, a Bébioroszlánt.

/Nem hivatalos közleményből értesülni fogunk, hogy Elton John hitelrontás miatt keresetet nyújtott be a fent említett néni ellen./

Miután a Kozmix lilimot tiprott, a gyöngyhajú lány elbújdosott szígyenében. De ezen sincs semmi csodálkozni való, hisz már Ákos is megmondta, tanulékony a szörnyeteg.

A Siketek és Hallássérültek Országos Szövetsége írásba adta, hogy őket nem izgatja, de a vájtfüllűek erősen remélik, hogy a Happy Gang magába száll és nem kéri, hanem inkább beadja a kulcsot.

A Józsefvárosi takarítónők sztrájkba léptek és panaszuikkal keresték fel az Anális Kannibálokat, miszerint az Arany Zsiráf igazság szerint őket illeti, habár jóllehet, a jószág eszmei értéke édes kevés a munkanélküli segély pótlásához.

Hát csoda, hogy még nagyanyám is lekapcsolja a rádiót, mikor az úgynevezett magyar könnyűzenét sugározza, pedig neki édesmindegy, csak szóljon valami.

Vöcic

Ki hitte volna...

A kitartás és az alkalmatlanság világrekordját talán egyszerre döntötte meg egy angol férfiú. A 36 éves Keith Murray az elmúlt 10 esztendő alatt „mindössze” 35 alkalommal bukott meg a gépjárművezetői vizsgán. Utolsó „buktája” után azonban elhatározta, nem kell a jogosítvány! Ebbéli döntésében bizonyára motiválta az a 18.000 dollár, amelyet eddig az oktatókra elköltött.

A jég hátán is meg lehet élni, de nem mobiltelefon nélkül. Erre a következtetésre juthatott az az 55 éves norvég halász is, aki egy jégtáblát választott horgászóhelyül. A békés pecázás közben az ideglenes stég ugyanis leszakadt a partról, s kisodródott a nyílt tengerre. A bajba jutott pecást mobiltelefonja mentette meg – fel tudta hívni a parti mentőket, s így megmenekült szorult helyzetéből.

Az előző számban megjelent, meglehetősen szubjektív gondolatmenet mellé egy objektív és száraz tényszám is odakívánczik. Farkastörvények ide, recesszió oda, 1995-ben 38 különféle magyar dzsessz-CD tudott megjelenni. (A bűvös szám Simon Géza Gábor Magyar Narancsbeli írása nyomán alakult ki. Az ott számbavett 36 db-hoz hozzáadva a Gén Group és a Blaskó Dixie idei lemezeit, amelyekről Simon úr akkor még nem szerzett tudomást.) Rekordtermés! Böven van még közöttük bemutatásra érdemes. Íme kettő, plusz egy az ideiekből.

Major Balázs: Határok közötti végtelen Tandem Records

Az első 1996-ban kiadott magyar dzsessz-CD, ami eljutott hozzám, Major Balázs lemeze volt. Ami ennél sokkal lényegesebb: ez a ténynyi ezüstkorong voltaképp az első magyar szóló-dob lemez.

Egyike a magyar dzsesszlemez-kiadás rejtelseinek, hogy épp egy vidéki (mezőtúri) zenésznek sikerült elérnie azt, ami még mesterének, Mister Dobnak, azaz Kovács Gyulának sem jött össze. Mielőtt bárki rosszra gondolna, sietve leszögezem: meg sem fordult a fejemben, hogy érdemtelennek jutott az elsőbbség. Major Balázs fantasztikus dobos, de talán még nem ismerik őt ország szer- te.

Aki viszont járt már Balázs együttese, a SzaMaBa trió koncertjein, tudja, hogy ő ott első sorban a saját tervezésű ütőhangszerén játszik, ám a műsor elmaradhatatlan része egy-egy hatalmas Major-féle dob szóló.

Különösen emlékezetes számomra egy hódmezővásárhelyi előadás, amikor a nézők szinte fejjel lefelé lógtak az emeleti karzatról, hogy minél közelebből vehessék szemügyre Major Balázs játékát. Hasonlóképp érdekes volt a Merlin-beli fellépés, amikor a sonor-szerkő segítségével pillanatok alatt magára vonta az addig inkább a vacsorájával bíbelődő „úri” közönség figyelmét. A koncerteken a dobprogram viszonylag rövid ideig tart, de a lemezen ez a hangszer az abszolút főszereplő. A színházi hasonlatnál maradva talán azt is mondhatnám, hogy a CD-n egy hosszú dob-monológot hallunk, ha nem lenne még egy-egy számban összesen két közreműködő: Major Krisztián – cintányérok és Szabó Sándor – énekhang. Amit eddig képtleneségnek tartottam, mostantól számomra tény: igenis, egyetlen dob-fesztereléssel is le lehet

kötni több mint egy teljes órán át a lemeztárló figyelmét!

Ehhez persze, más felfogásra és játéktílusra van szükség annál, mint amit egy együttesen belül a dobos szerepköre általában felkínál. Itt sokkal inkább elő lehet (sőt: elő is kell) vezetni a muzsikos poliritmizáló képességét. Ugyanakkor meg kell kísérelni azt, ami szinte lehetetlen: dallamsorokat komponálni a dobokon és cineken. Ha ez megvan, kellő feszültséget kell teremteni, lehetőleg az első perctől az utolsóig. Mellesleg nem árt írni legalább két dobszimfóniát és még vagy tízennégy hosszabb-rövidebb számot. Ezután már csak egy jó stúdiót kell keresni, ahol audiofil minőségben felveszik az egészet.

Ezzel a recepttel akár a második magyar szóló-dob lemezhez is hozzá lehet kezdeni. De ne felejtjük: Major Balázs egyet már letett az asztalunkra. Nem is akármilyet!

olasz

Grencsó Kollektíva: Ébredés

Pannon Jazz

Grencsónak nem kenyere a feleség. Azon kevesek közé tartozik, akiknek mondanivalója van, így hát nincs szüksége felesleges szavakra és felesleges zenei hangokra sem.

A múlt év második felében került a boltokba az első CD, ami az ő neve alatt jelent meg, és 9 számot tartalmaz. Az első szerzemény, a Fakopács című alaposan megdolgoztatja a ritmusszekciót. (Czakó Péter – basszusgitár, Jeszenszky György – dobok, ütőhangszerek) a kompozíció repetitív hatásokat tükröz, ami nem a véletlen műve, mert a Grencsó Kollektíva kétharmada részt vett a Makám 1994-ben megjelent lemezének felvételein. Ám a hozzáállás alapvetően más: a meglehetősen kötöttség helyett itt a játékoság az, ami domináns. Ez nemcsak az első számra jellemző, hanem az egész lemezre vonatkoztatható. Így a másodikként hallható Cifraszűr címűre is, amelynek a bevezetőhangjai Grencsó Dresch Quartet-ben eltöltött éveire emlékeztetnek. A szerzemény belső struktúrája viszont Grencsó keze munkáját viseli magán. (A lemezen hallható valamennyi kompozíciót Grencsó István jegyzi.) A harmadik, Vallomás címmel a lírai darabok közül való. Az etno-hatások pedig a Mackótánc-ban érvényesülnek legjobban. Rövid, de szabad zene. „A szél fú, ahová akar...”, ami két változatban is rákerült a lemezre. A Kicsi utazás több mint nyolc percig tart és szintén jellegzetes Grencsó-szám. A Hagyományos témáját ha kölcsönvenné egy mainstream-együttes, akár igaz is lehetne a címbeli jelző. De, ha még nem mondtam volna, ez itt egy Grencsó-lemez. A leghosszabb darab, amely az Ébredés címet viseli, pedig akár összefoglalása is lehetne az eddig elmondottaknak.

Bízom benne, hogy ez a Pannon Jazz-korong hozzájárul majd ahhoz, hogy egy olyan muzsikust, akit az előző évtizedek méltatlanul a műfaj periferiájára sodortak, elindítson végre a belső körök felé.

Mercy Mercy Mercy Best of Pannon Jazz and Blues

Pannon Jazz

A CD felvételei 1993-ban készültek Tatán, Az Első Magyar Jazzkutató Találkozó koncertjein. Az eseményen én is jelen lehettem, így lehetőségem van összevetni az akkori élményeim a lemezre került anyaggal. A fellépők közül öt együttes hallható a lemezen, mégpedig a dzsessz populárisnak nevezhető irányzatai képviselőiként.

Deseő Csaba (hegedű) és fia, Balázs (billentyűs hangszerek) közös műsorából négy felvétel került a samplerre, köztük a címadó Zawinul-szerzemény. Bevallom, az ő fellépésük Tatán még zavarba hozott. Akkor kissé komolytalannak tartottam, amit csináltak. Napjaink futó popdzsessz stílusát megismerve – Deseők zenéje is ide sorolható – megváltozott a véleményem. Színes, fantáziadús előadásuk mellett ma már más, hasonló törekvésű neves és névtelen zenészek kimódolt produkcióit tartom komolytalanoknak.

A Malecz Attila vezette Bop Art Orchestra a magyar elektronikus dzsessz-rock reprezentánsa. A CD-n hallható Gulfrider című Malecz-szerzemény stúdióváltozata az Angliában megjelent Elephants of The Milky Way című lemezükön található. Egyéb-

ként pedig a kedvenc magyar dzsesszrock-felvétel, a Surfrider ikertestvére. (Lásd a Bop Art Orchestra Aquarium című LP-jét.) Aki hallotta már őket koncerten, tudja, hogy a zenekar élőben is profi. Ezúttal sincs másként.

Szintén dzsesszrockot játszik – a CD-n két szám erejéig – a fiatalokból álló Soundport együttes, akiknek ez az első és a jelek szerint egyben utolsó hanghordozója. Sajnos, a továbbfejlődés helyett – ami kétségkívül rájuk fért volna – inkább a megszűnést választották. A négytagú együttesből ketten, Galambos Ernő és Hegyessy Ákos ma a Sonia és a Sápadtarcuak tagjai.

A CD másik fele a bluesé. A Mama Killed A Chicken és a PMD Blues Band négy-négy felvételét, csakúgy, mint a Soundport esetében, akár dokumentumértékűnek is tekinthetjük. A fantasztikus hangú Orosz Andrea csapata, a Mama Killed a Chicken azóta sok vihart látott, több tagcserét átvészelt. A PMD-hez pedig akkor még nem nőtt fel az ifjabbik Katona Tamás. Tatán mindkét együttes óriási sikert aratott a dzsessz-orientáltságú közönség előtt. A győzelmeket pedig, ugye, nem kell magyarázni. Legyen szabad azért annyit megjegyezni, hogy a PMD részeges asszonyából a nagyhatalmú média bármikor slágert csinálhatna, ha úgy tartaná úri kedve. Ha a szímatom nem csal, ez a lemez hamarosan a gyűjtők féltett kincse lesz. A cím, ahol még biztosan megkapod: Jazz Oktatási és Kutatási Alapítvány, 1426 Budapest 72, Pf. 73, Telefon: 1630-332

olasz

„Amiről én vakerok, az az igazi utca”

Gangsta Zolee és a Kartell: Egyenesen a gettóból

Először a személyazonosítás: Gangsta Zolee polgári neve Zana Zoltán. Korábban „döglég” fedőnéven az Action nevű hardcore csapat dobosaként szerzett hír(hedt)nevet. Néhány dalszöveggel már ekkor is hatott a közudatára, ezen a rap albumon azonban csak ő a „rímölő”.

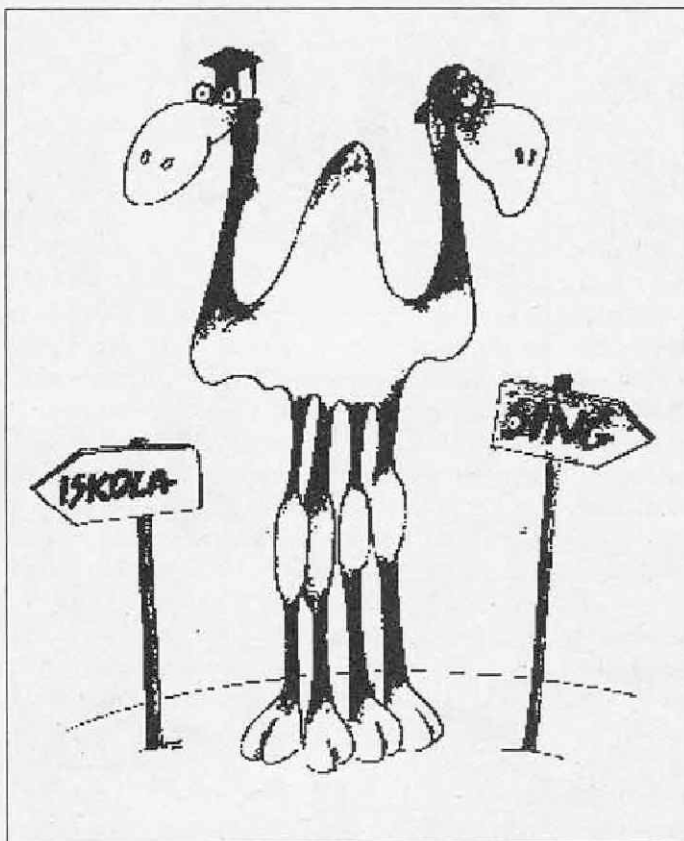
Túlozni nem szeretnék, de ennyire durva szövegek még nem jelentek meg a magyar könnyűzenei piacon. Gyakorlatilag egy egészen fantáziadús magyar káromkodó-enciklopédiát készített „köszörűs költőnk”. Elsőre döbbenetes hallgatni, én éppen egy walk-mannel kóstoltam bele az Izzad a tököm című opuszba. Csak a hideg évszak akadályozott meg abban, hogy hanyatt vágjam magam. Úgy gondolom, a Tű nyomdafestéke most nem bírja el a szó szerinti idézés büntetettét. Aki kíváncsi rá, lehetőleg egyedül, idősebb személyeket (szülők, rokonok, főbérő) távol tarva próbálkozzon a műélvezettel.

Tulajdonképpen az első magyar hardcore rap albumnak örülhetünk az Egyenesen a gettóból-t hallgatva. Nyilvánvaló, hogy ismét koppintásról, (esetleg angol szövegek magyarra csiszolásáról is) van szó: az Újvilágban már elkövette ezt a polgárpukkasztást Ice

T, Ice Cube, a Naughty by Nature, a Furious Five vagy a Public Enemy. A baj csak az, hogy a nagyon durva témák (kurvák, stricik, kábszer, dílerek, tili – toli, börtön, gettó) New York vagy Los Angeles külvárosaiban teljesen autentikusak, nálunk azonban (még) nem. Persze G. Z. és a Kartell – mint minden normális rap banda – a kábítószer és az erőszak ellen szövegel, de ez a kazettájukat felületesen hallgató számára nem derül ki... Ebből a szempontból intellektuálisnak is mondhatnánk a szövegüket, ez azonban így túlzás, nevezzük inkább virágnyelvnek ezt a közlésformát. Az is biztos, hogy akik vevők erre a rapre, azok éppen az erőszak látszólag egyértelmű hangoztatása miatt mennek el a Kartell koncertjeire.

Nehéz egy mondatban értékelni ezt az albumot: az egyik szemem sír, a másik nevet. Részben örülök, hogy végre magyar „nyelvmentesek” is készítettek élet- és izzadságszagú albumot, másrészt elszomorít, hogy a kreativitást sem nélkülöző szövegek – csak hogy meg-hökkentőek legyenek – ilyen durvára sikerültek. Jobb lett volna, hogyha a most már nemzetközi rap – köszönést hangsúlyozák: „Yo, peace...”.

Hevesi István

Ha volna két életem ...

Tisztelt hölgyeim és uraim, húsz éves a PUNK!

Önök most, és az elkövetkező néhány számban szemelvényeket olvashatnak e nem mindennapi jelenség két évtizedes történelméből.

Következzék az első rész!

1976-ban a legoptimistább jóslat szerint, ami a NME újságírójától származik, a punk még talán 1988-ban is éreztetni fogja hatását. Alaposan alábecsülték. 1996-ban, a punk születése után 20 évvel teljesen nyilvánvaló már, hogy akkor ott Londonban nem csak pár forrófejű fiatal új divathóbortjáról, vagy szüleik elleni újabb lázadásáról volt szó, hanem egy új zenei irányzatról és társadalmi jelenségről.

1976-ban bárki viselkedhetett úgy mint egy punk. Rövid, felborzolt haj, vagy éppen égnek meredő, pirosra festett mohikán-frizura, bőrkabát, szakadt zakó, bakancs, feliratos póló, láncok, kitűzők, biztosítótűk és még megannyi gyönyörű külsőség, amit bárki magára aggathatott, és ami alapján az emberkében kialakultak a punkra vonatkozó, mai napig érvényes sztereotípiák. Nagyon jó dolog volt festékszóró segítségével a Kosuth-teret Jonny Rotten-re átkeresztelni, vagy újságot készíteni, ahol még a rossz időjárásért is felelőssé lehetett tenni a kormányt, esetleg gitárt ragadni, együttest alapítani, aminek a neve „Négyakkordos Zajártalom”. Rombolni és a világba kiáltani, hogy nincs jövő!

Az egészről azonban maradt-e valami napjainkra?

Akármenyire fáj is ezt kimondani, de ezt a világot nem hogy megváltani, de még csak lerombolni sem lehet. Mára a punk is kitaposott ösvénnyé vált. A kezdeti nagy fellángolás után – ami egyesek szerint Amerikában, mások szerint Angliában kezdődött, majd terjedt át Európa többi részeire is, többek közt Kelet-Euró-

pára is – a világ, és hadd jegyezzük meg, a szórakoztatóipar is, irgalmatlanul keresztülgyalogolt a punkon és bekebelezte azt.

Roadon turistacsalogatóként mutogatják a tarajos punkokat, divatdiktátorok lovagolták meg a punk külsőségeit, és nagyon sokan anélkül, hogy valaha is bármi közülük lett volna hozzá, dollármilliókat köszönhetnek neki.

Hál Istennek azonban világunk még mindig megbízhatóan felületes,

és a punkot mégsem sikerült száz százalékban asszimilálnia. Hogy napjainkra a punkból – mint társadalmi jelenségből és mint zenei irányzattól egyaránt – bármi is megmaradt, azt nagyrészt annak köszönheti, hogy már a kezdeti, romboló fázisában is, igaz jócskán a háttérbe szorítva, de magában hordozta a továbbfejlődés lehetőségét, és ez az, amivel szemben a világ már tehetetlen volt. Nem csak felvetette a lehetőségét annak, hogy sok mindent esetleg másként is lehetne, hanem be is bizonyította azt. Persze nem a nagybetűs világot váltotta meg, mint ahogy már utaltam is rá, hanem csak az underground mikrokozmoszok számát gyarapította.

Újabb, a yuppie világ törvényeitől független lemez, könyv és lapkiadók, koncertszervezők, segélyszervezetek, művészeti csoportosulások stb. jöttek létre, akik a mai napig, és remélem a jövőben is, igazi alternatívát képesek nyújtani azok számára, akik nem hajlandók beszállni a tökéletes világ mókuskerekébe. Ha nem is teljesen nonprofitok ezek a vállalkozások, de a pénz még /vagy már/ nem játszik akkora szerepet, hogy ne lehessen néha figyelmen kívül hagyni. Ha ezekhez hozzáadjuk azokat az elvitathatatlan képzőművészeti alkotásokat, amik születésénél szintén ott bábáskodott a punk, és azokat a dogmákat és tabukat, amiket egyszer és mindenkorra sikerült kiiktatni a '70-es évek végén, '80-as évek elején, akkor azt hiszem, megérte.

„Nem tudom, mit akarok, de tudom hogyan érzem el” – mondta Jonny Rotten 1976-ban. Emlékszem amikor az iskolában, ahová jártam, óriási botrány kerekedett abból, hogy az egyik tőlem pár évvel idősebb tanuló úgy adta be az irodalom dolgozatát, hogy összeragasztotta a füzet lapjait. A tanár megpróbálta szétválasztani őket, de csak széttépni sikerült, és a szöveg olvashatatlanná vált. Amikor számonkérték a fiútól a tettét, azt válaszolta, hogy amit leír, az abban a pillanatban értelmét veszíti, ha valaki megpróbálja elolvasni. A tanár az egészről persze nem értett semmit, de számunkra már akkor világos volt, hogy ez a fiú nem magyartanárnak készül. Valahol a punk is erről szólt akkor még. Akkor is és azóta is bárki öltözhöz úgy, mint egy punk, de attól még nem biztos, hogy punk.

A punk valójában két egymással szorosan összefüggő, de alapvetően különböző dologból áll. Egyik a zene, a másik pedig egy életmód, egy világnézet, a dolgokhoz való hozzáállás kérdése. Egyiket se lehet a má-

sik nélkül tárgyalni, de ennek ellenére mindkettő megáll a saját lábán. Egyesek a zene oldaláról csapódtak a punkhoz. Ebben nem kis mértékben közrejátszott a divat is, míg másokat inkább a tehetetlenség, a világ keretei szabta bezártság érzete vezetett a punkhoz. Azonban a kezdeti – 1976-tól 1979-ig tartó – nagy polgárpukkasztás és zenei lázadás után a punkok gyorsan polarizálódtak. Azóta egyfelől vannak a punkok, míg másfelől pedig a punk zene, és e két dolognak nem kell föltétlenül együtt járnia. Vegyük például a Green Day együttest, akik ugyan punk zenét játszanak, de körülbelül annyi közülük lehet magához a punkhoz, mint megboldogult nagyanyámnak az űrhajózáshoz. Viszont egy punknak nem kell föltétlenül zenélnie. Lehet például filmrendező is, mint Jim Jarmush vagy Don Letts, esetleg újságíró, vagy butikos, kiadó vagy a jó ég tudja csak, hogy mi. Lényeg a hozzáállás. Nem csak rombolni, hanem csinálni is valamit. Valamit, ami nem biztos, hogy mindig szebb és értékeesebb, mint a régi, de újabb és érdekesebb. Ez látszólag ellentmond olyan '76-os jelszavaknak, mint a „No Future”, „Destroy”, „Anarchy”, de ezekről már a megjelenésük után ki-

derült, hogy csak hangzatos, a megbotránkozást kiváltani hivatott üres frázisok. Maguk a legnagyobb punkok cáfoltak rá. A Clash zenekar például, akiknek az első albuma még rombolt, tört-zúzott és belevágta a pofájába az igazságot mindenkinek, de 3 évre rá már egy igen műves és kimunkált London Calling című albummal álltak elő, ami változatlanul tele volt indulatokkal, de már sokkal karakteresebb volt és így méltán érdemelte ki a '80-as évek egyik legjelentősebb albuma címet. Nem volt ez másként más szinteken sem. A kezdetben különbözni vágyók nagyon gyorsan rájöttek, hogy ami eltérővé teszi őket a kispolgári világtól, az mindegyikükön ugyanaz. A radikálisabbak ettől kezdve lassan csoportokba, kommunákba tömörültek és különböző protest megmozdulásokat szerveztek a háborúk, az atomfegyverek, a fajgyűlölet stb. ellen. /Érdekes, hogy látszólag teljesen más irányból indulva, ugyanoda jutottak, ahová 10 évvel korábban a hippik./ Házfoglalók, anarchisták, autonomisták, megannyi megalkuvást nem tűrő, de valójában a saját radikális nézeteinek a foglyaként élő, eléggé korlátozott emberek.

A punkok másik nagy csoportjának kezdettől fogva nem tetszett a maga-

mutogató, narcisztikus hozzáállás. Ők inkább belső utak megjárására indultak, amiből kikeveredve egyeseknek sikerült megtalálniuk a helyüket a világban, általában született ellenzékiként a vadabb oldalon.

Mindezek ellenére, illetve mellett a punk legnagyobb hatása a könnyűzeneben tapasztalható. Csinált egy kis huzatot, ami ha nem is teljesen, de legalább a periferiára söpörte a jó pár éve akkor már csak vegetáló, megújulásra képtelen rock-öskövületeket, Led Zeppelint, a Slade-t, a Uria Heep-et stb.

Ezek és a hasonló '60-as évek végén alakult zenekarok se a zenéjüket se a hozzáállásukat nem voltak hajlandók megváltoztatni, inkább duzzogva elvultak elefáncsonttornyaikba.

A punk első hullámát aztán követte a második /Exploited, GBH, Dead Kennedys.../, közben számtalan újhullámos zenekar futott be /Blondie, Police.../ vagy vált kultikussá /Joy Division, Fall.../, és lassan elérkezett a jóslat szerinti 1988-as év, majd az 1996-os is, és a végére kéne még egy jó poén, de csak Jonny Lydon szavai jutnak az eszembe: „Többé senki sem ignorálhat bennünket!”

rakk

Sebestyén Márta – Kismet

Sebestyén Márta igen kiegyensúlyozott évet tudhat maga mögött. Egyfelől volt ugyebár a tenyérbe-mászó Deep Forest, aztán meg a Hannibal Rec. jóvoltából a Kismet című album.

Hogy egyesek a siker érdekében milyen gátlástalanok tudnak lenni, azt nap mint nap tapasztalhatjuk, de hogy erre milyen sokan vevők, az engem azért néha megdöbbsent. A Deep Forrestnél, mert hogy először erről lesz szó, instantabb giccsen meg nem hallottam. Vagy ugyebár ez a monoton disco zene amit újabban technónak neveznek. Ezt fűszereztek ezek a mélyerdei innvotárörök különböző zajokkal, meg hogy ne legyen annyira unalmas, különböző népzenei motívumokkal, töredékekkel. Az egyik ilyen szerencsés nyertes Sebestyén Márta lett, akinek a Deep Forest tavalyi Boheme című albumán pár dal erejéig kölcsönvették a hangját. Hát amikor mi magyarok ezt meghallottuk, a fülünkig ért a szánk, úgy vigyorogtunk. Hát amikor még Grammy díjjal is jutalmazták! Végre valami, ami modern is meg háztáji is, ráadásul a világ is elismeri. Íme az út, amely Európába vezet. Hadd ne kelljen több szót vesztegetnem erre a fantasztikus kultúrdezzszant-ra.

Sebestyén Mártának persze megbocsátottunk. Elnéztünk mi már neki vadabb dolgokat is. Az Attila című ortopéd rockoperát, például.

Sebestyén Mártának a tehetségénél úgy látszik csak egy valamije a nagyobb: a szíve, ha még egy Szörényt is meg tud sajnálni, MDF-elnököstül, meg ezt a Deep Forest nevű csokimikulást.

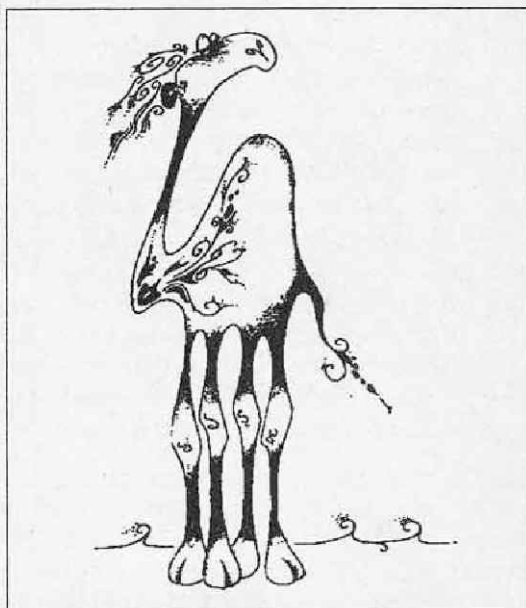
Kárpótlásul aztán itt van nekünk a Kismet.

Sebestyén Márta ezen az albumon bolgár, ír, görög, hindu, bosnyák, és magyar népdalokat énekel és magyar népdalokkal ajándékozza meg hallgatóit. Végig ugyanaz a hang, ugyanaz a lélek, amit megszoktunk tőle. Aki ismeri eddigi pályafutását, az tudhatja, hogy nem idegen tőle a más népek zenéje sem és ennek most itt van az eddigi legkonkrét-

tabb bizonyítéka. Arról azonban, hogy ne csak egyszerű népdalok kerüljenek az albumra, Nikola Parov gondoskodott. Nagy részüket ő hangszerelte és vagy 10 különböző hangszeren játszott is, olyanokon például mint a gitár, klarinét, tambura, furulya, koboz, sípok stb.

Sebestyén Márta csodálatos éneke mellett az album másik esszenciája, hogy egymástól távol eső népek dalai lettek összekapcsolva és születtek így új szerzemények. A „Leaving Derry Quay” című ír és az „Eleni” című görög például, és az eredmény káprázatos. Vagy a Sebestyén Márta által már többször előadott „The Shores of Loch Brann” és a magyar „Hazafelé”. A két dallamvilág közti hasonlóság még az olyanoknak is nyilvánvaló, akiknek nem igazán kenyeré a népzene.

Ami a hangszerelést illeti, az is megér egy misét. Utoljára a Pogues albumait hallgatva tapasztaltam ilyen. Legyen az bolgár vagy görög, ír vagy hindu, minden olyan Nikola Parovosan szól. Sebestyén Márta mellett kétségkívül neki van a legnagyobb érdeme az album nagyszerűségében. Ráadásul még nem is akármilyen vendégmuzsikusokkal dolgozott. Berec Andrást és Éri Pétert nem kell bemutatni a népzene kedvelőknek. Horváth Kornél neve is ismerősen csenghet, a Trio Stendalból emlékezhetünk rá, Lantos Zoltán pedig

Teve csak tiszta forrásból

évekig Indiában tanult, majd Peter Ogival és a SZaMaBa trióval játszott. Amolyan magyar „All Star csapat” ez. Ki is tettek magukért, sőt talán néhol túlságosan is. Nikola Parov csapata néhol mintha kicsit átesett volna a ló túlsó oldalára azzal, hogy egyes dalokat – legalább is az én ízlésem szerint – kicsit túllőltöztettek.

Mindent összevetve azonban nem véletlenül lett ez az album a világzenei rádióműsorokat összeállító európai szerkesztők szavazatai alapján készülő márciusi listán az első.

rakk

Társadalmunk egy szabadon választott mű tükreben

*Megszúrt a cserszömörce
Istenem, de fáj
Úgy sírok tőle, mint egy
Megkerült sirály
Rémes visításomban
Nincsen semmi báj
Nem bírom, lőj le kérlek
Inkább, jó Mihály!*

A fenti mű nem más, mint reprezentatív képviselője egy manapság igen népszerű művészeti irányzatnak, amely a régi, jól bevált dolgok „újrajátszásán” alapul, és amelyet általában a „feldolgozás” névvel illetnek. Az irányzatnak két fontos ága érdemel mindenképpen említést: az elsőnél meghagyják a zseniális szöveget, és a korszellemnek megfelelő zenét komponálnak hozzá; a másik ennek a fordítottja; az aktuális ízlésnek változtatlanul megfelelő muzsikához új, korszerű mondanivalót társítanak. Jelen esetben ez utóbbira láthatunk példát. Mielőtt nekifognánk a tulajdonképpeni műelemzésnek, énekeljük el közösen! Az eredeti szöveg egyébként így hangzott:

*Meghalt a cselszövő
Nem dúlt a rút viszály
Országunk élni fog
Mert László nagy király, satöbbi*

Már ebből a rövid bejátszásból is látható, hogy a régi változat mennyire nem aktuális már: gondoljunk csak az első, második, harmadik és negyedik sorra!

A feldolgozás lényegéből adódóan előjáróban kifejtethetjük, hogy a szöveg a korszellem leghaladóbb gondolatait és legtöbbeket foglalkoztató problémáit taglalja, tömörségét meghazudtoló ékes-szólással. Melyek ezek a problémák?

1. Az ember és a természet felbomlott viszonya. A két fél halálos küzdelme a végső győzelemért.

2. Az egyén társadalmon belüli elidegenedése, az ebből eredő depresszió; a problémamegoldó képesség elvesztése; a felmerülő nehézségek túlreagálása.

3. A pusztán anyagi szemléletű világ által kínált egyetlen, mintegy univerzális megoldás szolgalelkű elfogadása.

4. A túltechnizált, centralizált világ lakójának impotenciája az egy személyre leredukált „végső megoldás” kivitelezését illetően.

No, de menjünk sorjában.

Az 1-4. sorok az egyes számú problémát, az ember és természet gyilkos harcát tárják eléink képméltan, naturalista vizuális elemek segítségével. A kegyetlen csatában a természet erői két részre szakadnak: az egyik nemcsak felveszi a harcot a pusztító ellen, de kész támadást is indítani, mert tudja, hogy az a legjobb védekezés. Esetünkben erre példa a rettegett cserszömörce. Sokan azonban elbuknak a küzdelemben; ezek, miként azt a „megkerült sirály” kifejezés szemléletesen érzékelteti, tehetetlenségüket különböző haszontalan pótcselekvéssel próbálják ellensúlyozni. A mű e része egészében optimista kicsengést kap: a természet (jelen esetben a cserszömörce) győzelmet arat a gyűlölt ellenségen (jelen esetben egy nyavalygó senkiházin; ez azért sokat levon a diadal értékéből). Nem hiányzik azonban némi tragikus felhang sem: az elcsendesült harctér felett vérző angyaloként egy, a sorozatos kudarcok miatt maradandó lelki sérülést szenvedett harcos bolyong hisztérikus si-

rály alakjában: az olvasó képzeletében felrémlik a halálmadár, mint mindeneken felülkerekedő, de a győzelmet élvezni mégsem tudó „örök vesztes” képe.

A kettes számú probléma már nem kerül ilyen nyíltan kifejezésre: ámbár ez a mű fő mondanivalója, és valójában a szöveg egészére rányomja bélyegét. Nem tudni, vajon miféle események előzték meg a tragédiát; minden bizonnyal ezek ismertetése is számos tanulság levonására nyújtana lehetőséget – erről azonban a művész, ki tudja miért, hallgat. Valószínű, hogy az olvasóra tett hatást akarja a sokkolásig fokozni, amikor minden előzmény nélkül, nemcsak hogy az első sorban, de mindjárt az első szóban azonnal ránk zúdítja a borzalmas eseményt; a legjobb horrorfilmekhez lenne méltó ez a megoldás, azonban még azokat is felülmúlja. Nyilván nem véletlen, hogy nem olvashatunk az eseményt közvetlenül megelőző pillanatokról, az áldozat első reakcióiról, esetleges, ámbár elkésett kísérleteiről a következmények elhárítására; ezek bemutatása nemcsak hogy nem csalás a művész részéről, de az olvasó figyelmét is elvonná a sokkal fontosabb mondanivaló fel fogásától; így azt hiszem, nem tévedünk, ha azt mondjuk, ezek valójában feleslegesek. Maradhat ugyan némi hiányérzetünk emiatt, ezért azonban bőségesen kárpótol bennünket a továbbiak minden igényt kielégítően részletgazdag leírása. A legyőzött ember reakciója nem más, mint egy, a fennálló társadalmi rendszer és a dekadens kultúra által elnyomított öntudattal rendelkező ösztönlény hisztérikus válasza az őt ért táma-

dásra; az addig minden problémájára kész válasz-sémákat adó, irányító külvilág hatására teljesen elcsökevényesedtek az állati lét utolsó örökségeként egykor még létező önvédelmi rendszerei, és már csak passzív rezisztenciára képes, amely kimerül az őt ért támadás definiálásában, és a veszteségek számbavételében, hogy a leglátványosabbat, mindezek nyilvánosság elé tárását már ne is említsük. Ez utóbbi egyébként már a veszteségek és sérülések enyhítésére tett, nem is egészen eredménytelen kísérlet szerepét játssza eme mesterségesen elg rintetlenített lények viselkedésszisztemében.

Mindazonáltal a lény javára írandó, hogy legalább tisztában van önmaga értéktelenségével és

menthetetlen gyarlóságával: nyíltan ugyan csak az önkifejezés módját illetően él az önkritika eszközével, kimondatlanul azonban egész létéről, sőt az őt körülvevő emberi világról tesz megfellebbezhetetlen kinyilatkoztatást.

Ebben az értelemben ez tekinthető a mű csúcspontjának.

A befejező részben az ún. civilizált, valójában elnyomított lelkű ember egyetlen menekülési lehetőségét tárja elénk a művész. Mi sem érzékeltethetné briliánsabban a létező világ értelmetlenségét, mint az a pusztaság tény, hogy lakója képtelen megbirkózni az őt, mint individuumot ért nehézségekkel és hogy a nehéz, de esetleg eredménnyel járó küzdelem helyett inkább a nemlétet választja. Méltán tölthet el undorral bennün-

ket ez a puhány nyúlbeliség, de ez még semmi. Amikor azt hihetnénk, minden rosszat tudunk erről a, minden más elnevezésre méltatlan, jobb híján embernek titulált organizmusról, a zseniális művész még egy utolsó, minden ediginél háborzongatóbb fordulatot tár elénk: ez a véglény még az önmegsemmisítésre sem képes; ezzel eljátssza utolsó esélyét is arra, hogy legalább némi megbecsülést érezzünk iránta.

Összességében elmondható, hogy a fent elemzett mű minden részletében hiteles képet nyújt korunk olyan, amilyen világáról, és mint ilyen, mindenképpen az utóbbi évek irodalmi termésének örök hó borította csimborasszójaként értékelhetjük.

Toman

Egy kérész panasza ha jó az alkony

amíg kicsi voltam gyakran
kérdetek

Mi leszek ha nagy leszek
S én azt feleltem álmokat
szőve

Ami eszembe jutott
S bármit is mondtam úgy is
gondoltam

Nem ismertem korlátot

Most nagy vagyok és sem-
mi se lettem

A lakosságra egyre súlyosabb
terheket róvó

Adórendszer elleni tiltakozás-
képpen a

Turni Felszabadítási Front beje-
lentette hogy bevezeti

A lázadót

Nézz fel az égre, és mondd,
hogy elég volt,

Hogy nem akarsz többé se ujj-
gyakorlatot

Végző Istenek próbadarabja, se
tudást harácsoló

Szuperlények feláldozható kí-
sérleti alanya,

Se bukott angyal bosszújának
eszköze lenni,

Soha, soha többé.

Lehet-e éltető a

Szomorú-eső?

Lehet-e még isten a

Bukott angyalból?

Te csak ne kapkodd el a

A megszületést

Mert most semmi sem az, mint

aminek látszik

Anna negyven éves lett

Az asztalon álló telefon

A csendbe egy csendülést bele-
fon

S még nem tudni, engem keres-
nek,

Vagy rosszat álmódott csupán

S míg a rádióban Zorán,

Vagy valaki játszik egy zongorán,

En lassan leeresztem a hajam,

És a magányhoz öltözöm.

Másnapos fejjel kelt ma a nap
Egy elrontott akvarell a táj
a fák a földdel összefolynak
S szétfolyik benem az ami, fáj

(Horváth Tibor írásai)

beKÉPZELT RIPOORT

EGY PLATINAMERIKAI PÚP FESZTIGVÁLLRÓL

a paradoxonok új hazája

Tolunkkal – fülünkben – elindultunk egy önemésztő riportalanyért, ún. riportalamuszért. Mindenképpen olyannak kell lennie, amilyen semmiképpen nem lehet. Semmit nem bízunk a véletlenre, hanem mindent!

Hol volt, hol van nines, ott ahol a nines van, volt ott egy hypper van man. Névtelen. Úgy hívják: Pálházi Ernő. Tisztességes nevén: Totyi, becsületes nevén pedig senki nem szólítja. (Szeretlek!) No, vele töltünk most egy hetyke hasábot, a nem olvasók gyönyörűségére.

– Te nem vagy normális! Akarom mondani morális!

– Nem, én kivagyok most.

– Gondolom, mert megírtad a világirodalom, idővel felhánytorगतott látomáscsomagját, az EGYÜTT MÁSHOVÁ c. művedet, mely valljuk meg, a szellemi elit táplálékának tögye.

– Igen? Ezt bizonyára szépen mondtad. Hát nekem is több eszem van már, mint iszom! Drágább a sörrevaló, mint a borrevaló, annyi szent, mint cent.

– Tényleg nem akarlak sürgetni, de nem fejtenéd ki röviden, hogy mihez kezdjünk a könyved nélkül?

– Hosszasan töprengve azt mondhatnám, mit tudom én. Rövidebben: tudom is én! Talán meg lehet próbálni melegebb ék-hajlatokat. Majd úgyis kivágjátok – elmehetünk mi a picsába, könyvelve is, könyvetlenül is!

– Ez túl konkrét volt. Beszélj inkább arról, amiről akarsz.

– Jó, akkor én csinállok belőled riportot. Inkább, mint hülyét. Olvastad már az EGYÜTT MÁSHOVÁ c. bomlott elméjű szürrealista, extraordinarius filozófiai és lányai művet?

– Nem értem a kérdést, de ismerem olyat, aki olvasott arról, hogy olvasták. Jómagam csak idézni tudok belőle.

– Ne zavartasd nyugalmad!

– A sorskifli jobb, mint az édes; A jobsors jobban halad, mint a bal; Ha a világ sorsa jobbra fordulna, biztos, hogy a balra fordulás lett volna a járható; Ma mégis feladom a kabátod és az életem; Két dolgot szerettem: nőt, Kant; A nő olyan, mint a bélyeg. Hiába nyalod többet, nem ragad jobban; Nem lehet mindent viccel elütni, például a gyalogosokat sem,... etc.etc.

– Remélem szósz szerint idéztél!

– A könyv (136 oldal) egyharmada tömör pármondatos. Gátlátalan versek követik (az utolsók, mert nem írsz többé ugyebár verset), majd tudattalanból felszabadított szatírák és rövidkék, novellák.

– A könyv mindössze 1100 példányban készült, azaz közel 11 millió magyarból 1100 olvasónak. Mégis nehéz gazdára lelni, mert dugig van a piac, dugig vannak az emberek, dugig érünk rá, ... mondd, te miért fizettél érte 400 Ft-ot?

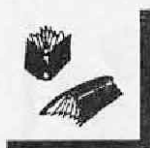
– Beleolvastam, beleveszttem, belerendültem. Mert iszonyat, lázadás és megtörés. A lélek magamésztő, de emelkedett küzdelme, pesszimista a maga optimizmusával.

– Ennyi? Csak ezért?

– Naja! Persze tudom, hogy mindjárt kész a következő, ami még ezt is elsöpri, tehát jó ha polcon lehet.

– Ebből meg én idézek, de nem ám fejből, hanem csak úgy: Hiányoztál, mikor lehányt a múltam jóllakott emlékedtől; Rendjén való, hogy nem bírom elviselni a dolgok rendjét; Többé most az egyszer; Többé, mint egygő; Egyetlen zsenialitásom annak a felismerése, hogy hülye vagyok; Szerelmem! Ahhoz, hogy neked igazat mondhassak, mindenkinek hazudnom kell; Még nekem is telik az időre; Most mihez kezdjek!? Semmim sem maradt. Visszavette tőlem a cég a biciklit; Gratulálok Laci, még jó a fogamzásod! De ha nincs ínyedre, most még fűrnék egyet!; Teljesen másképp vagyunk ugyanúgy; Órútségem teljes tudatában kijelentem, hogy normális vagyok! ... stb. Persze ezek kiragadozott töredékek, melyek így nem mondanak túl sokat. A causa finalis (rendeltetés elérése) még hátra van, úgy látszik nem előre.

– Az irdodalom kora leáldozóban. Az audio-vizualitás, a megfogdosható, visszajelző, cselekedtető, cserélhető, konvertálható és transzplantálható rendszerek interaktív modul syste-

mei, mint korunk legújabbán indusztriált istenei a divatok. Ezt veszi be a tömeg, ez a menő, ez a pénz. Te megírod ugyan mindennek szatiráját, lázadsz, kifigurázol, és akkor mi van?!

– Az 1100 olvasóból ha – tételizzük fel – 500 továbbadja a szellemiséget, abból meg 250, azokból pedig 125, aztán 60, 30, 15, 7, 3, 1, akkor 2191 ember élhet át poklot és mennyet. Persze ez sem jelent semmit. Mert nem akarok már változtatni sem, egyszerűen leírom ami rohamaimból ered. Szóval semmi nincsen. Dühös vagyok, frusztrált, depressziós, becsapott, védtelen és vidám, neve-

talap, neveltető. Egyre spontánabbul, egyre tudattalanabbul. Ez vagyok. Ez lettem. Ha kellek, ha nem.

– Vállalnál szórakoztató esteket?

– Persze. Szoktam tartani ilyes esteket. Ha szerzel rá „vévőt” (közönséget) uccu!

– Ha valaki most a riport hatására venni szerene a könyvből, hol jut hozzá?

– Na, erre befizetek, de ne legyünk rögtön vészmadarak! Kapható cseppfertőzés nélkül is a Tisza Lajos krt-n a bútorbizományi túloldalán, a tankönyvboltban. Nem tudom a pontos címét. Továbbá

Ingatlanszervíz, Victor Hugó u. 5., vagy megrendelhető a 328-708-as telefonon. Cseppfertőzéssel pedig nálam lehet kísérletezni, de én nem tudom hol vagyok, könnyen kideríthető. Minden megrendelés csalódást fog okozni, mert ...

– Végezetül a jövőről ha mondanál valamit.

– A múlt ugyebár az idő szerve, így az idő a jövő felől telik. Annyit tudok róla, hogy nincs benne megváltott helyem, meg, hogy semmit sem tudok róla. Pillanataimtól függenek az évek. Hajrá!

Pálházi Ernő

Szép esténk lesz

Habzik a tévében az opera
Fejfájásom lesz a fejfa érzem
Tudok-e ész nélkül befélni hogy

Ne kelljen fogvájóhoz menni a
Törött metszőfog okán
A rádió meg hát aznamég

Ahogy bugyborog kínmosoly
Csakazönjavátakarjuk ömleng
De én a javamat nemadom
Még megöl ez az unalom

Szelíd derűvel felköttet
Majd utóbb meggondolja magát
marad a magnó hogy agyonüsem
Ezt a végehosszú éjszakát

Ne érjen kellemetlen hírként
a pontosidőjelzés jókorán
Hát halljuk a középeurópai időt
Mert a hangulatba vág ahogy
pofán

Meg még a fejfájást majd elfelejteném

És hogy minél inkább hull a hó
annál inkább hullajó
Ez a téli ég nem való
Egy pár motorkerék fölé

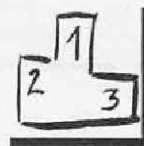
És olyan odanemvaló vagyok én
Mint molosnaptár könyvjelző a
Partinagy lajoskötet közepén

Horváth Tibor

DE A SZERELEM

Halkan lobog a fény.
Csak halkan élünk.
Ülünk néha sötét, egyszerű
Helyeken – gondolkodunk.
Pohár bor, cigaretta -
Kevés mosoly a szomszéd
Asztalhoz: Csodálkozol -
– Visszamosolyog. – Néhány szó.
Valami megmozdul benn:
Felmész a többiek közé.
Délután hat óra, még süt a Nap.
De hirtelen visszafordulsz:
Hazakíséred a lányt.
És másnap is.
Csak halkan élünk,
De a szerelem ordít!

B. Boga

EREDMÉNYEK

LABDARÚGÁS

Megkezdődött a tavaszi bajnokság. Főiskolás csapatunk első tavaszi meccsén 1 : 0-ra verte meg a Tömörkény együttesét az alsóvárosi hatalmas pályán. Góllövőnk Klem József, aki ezzel a góllal letörtlesztette adósságát az őszi idényben, Tömörkényben elszenvetett sérüléséért.

Főiskolás „válogatottunk” az Egyetemi-Főiskolás Bajnokságban március 25-én 6 : 1-gyel küldte haza a Debreceni Főiskolásokat. A visszavágóra április 1-jén kerül sor, Debrecenben. Ha itt továbbjut a csapat, a döntőben Szombathely labdarúgóival mérkőzik meg. Hajrá az Aranyért!!

RÖPLABDA

Egyetemi – Főiskolás Röplabda Bajnokságban az eddig lejátszott mérkőzések eredményei:

SZOTE – JGYTF: 0 : 3

JGYTF – SZOTE: 0 : 3

GAMF – JGYTF: 0 : 3

JGYTF – GAMF: 0 : 3

Április 5-én játszanak a JP-szal, majd a Nyíregyházi TK-vel.

Itt továbbjutás esetén a döntőben a TF, a Győr és a Gödöllő csapataival kell a mieinknek megküzdeni.

JÉGKORONG UNIVERSITAS

1996. március 27-én rendezték meg a 3 felsőoktatási intézmény részvételével a Jégkorong Bajnokságot a városi műjégpályán.

Eredmények:

JGYTF – JATE: 4 – 3

JGYTF – SZOTE: 1 – 0

JATE – SZOTE: 3 – 3

I. JGYTF

II. JATE

III. SZOTE

A bajnokságot az iskolák sportböltje támogatta.

KOSÁRLABDA

A MOL Egyetemi – Főiskolás Bajnokságba 2 győzelemmel jutottak be főiskolásaink a rájátszásba. Itt 6 csapat részvételével folytatódik a bajnokság.

Az Egyetemi Bajnokságban csapatunk 1996. április 15-én 12.00 órakor játszik a MAFC csapatával a döntőbe jutásért. A tavalyi két döntős kiemeltként már bent van a négy között. A többi csapat kieséses rendszerben mérkőzik a bejutásért.

A JGYTF a JATE, a Nyíregyházi TK és a Nyíregyházi Mezőgazdasági Főiskola csapatát ütötte ki.

Legjobb és legstabilabb játékosok: Bódi Krisztián, Soós Tamás, Papy Zsolt.

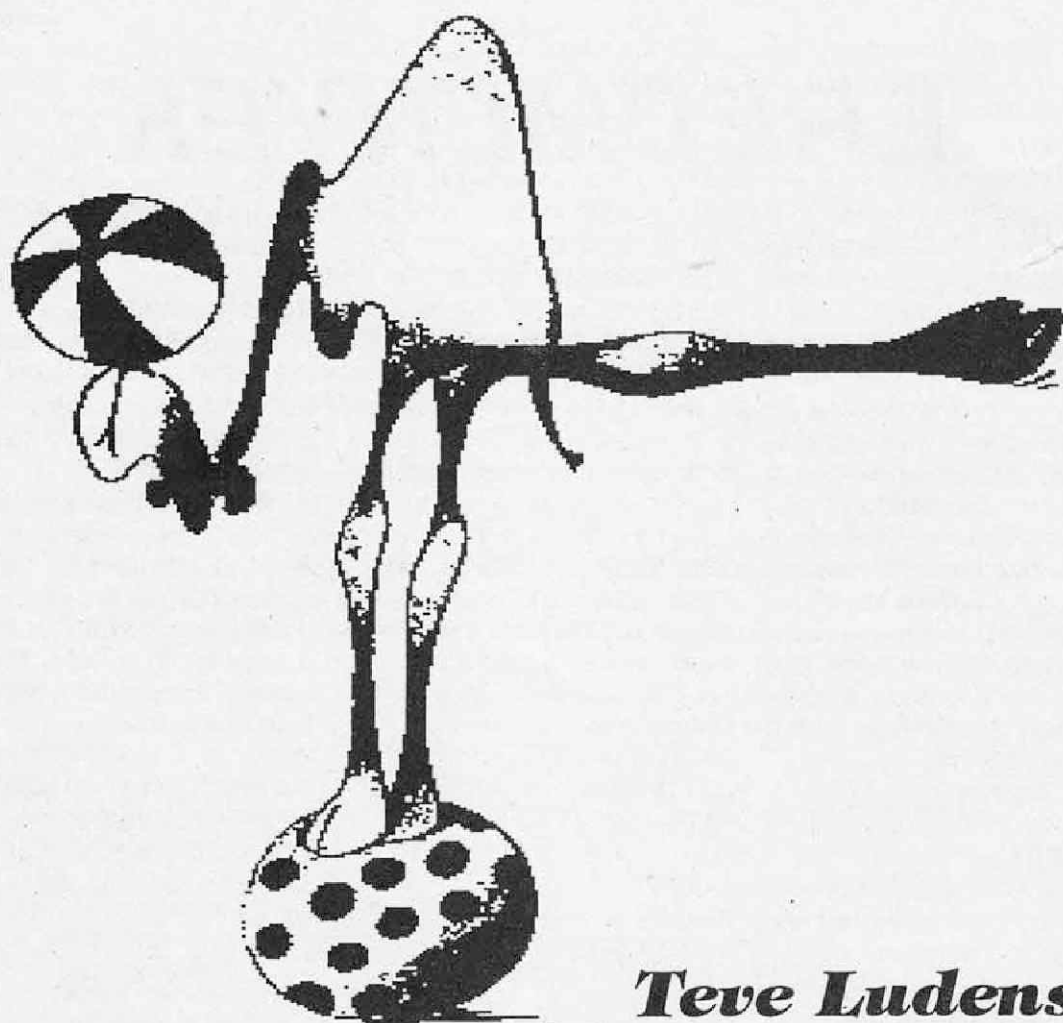
Indi

Helló!
Ha túlélted a SZÍVÁST,
akkor munkára fel, mert itt
a következő velőtrázó és fergeteges

BULI UNIVERSALIS!

Április 22-én, hétfőn várunk
a Városi Sportcsarnokban!

Keresd a plakátokat!

Tere Ludens

*Kiadja: JGYTF
Hallgatói Önkormányzat*

*Főszerkesztő:
Baranyai Mária*

*Szerkesztők:
Baranyai Anikó, Herczeg Zsolt
Kunstár Tünde*

*Olvasószerkesztő: Kiss Dalma
Lapzárta: 1996. április 10.*

Tű

*Grafika:
Nagy Ildikó*

Fotók: Haydu Tamás

Fényszedés: Baranyai Anikó

Nyomda: SZOTE Nyomda

Készült 1500 példányban